

T.C.
İSTANBUL AYVANSARAY ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN
İNTERNET BAĞIMLILIĞI İLE SOSYAL UYUM DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Levent Hilmi TÜRKER

Psikoloji Anabilim Dalı
Psikoloji Bilim Dalı

ŞUBAT, 2022

T.C.
İSTANBUL AYVANSARAY ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN
İNTERNET BAĞIMLILIĞI İLE SOSYAL UYUM DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Levent Hilmi TÜRKER
(18210301009)

Psikoloji Anabilim Dalı
Psikoloji Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Nilgün ONNAR

ŞUBAT, 2022

KABUL VE ONAY

T.C.
İSTANBUL AYVANSARAY ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Enstitümüz Psikoloji Anabilim Dalı, Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı 18210301009 numaralı öğrencisi **Levent Hilmi TÜRKER**'in **ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN İNTERNET BAĞIMLIĞI İLE SOSYAL UYUM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ** konulu Yüksek Lisans tezi Enstitümüz Yönetim Kurulunun 20/01/2022 tarihli ve 2022/01 sayılı Yönetim Kurulu kararıyla oluşturulan jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile 11.02.2022 tarihinde kabul edilmiştir.

<u>Unvan</u>	<u>Adı Soyadı</u>	<u>Üniversite</u>	<u>İmza</u>
ASIL ÜYELER			
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Nilgün ONNAR	İstanbul Ayvansaray Üniversitesi	
1. Üye	Dr. Öğr. Üyesi Yunus YÜCEL	İstanbul Ayvansaray Üniversitesi	
2. Üye	Dr. Öğr. Üyesi Hakan Duman	İstanbul Gedik Üniversitesi	
YEDEK ÜYE			
1. Üye	Dr. Öğr. Üyesi Mert AYTAÇ	Bingöl Üniversitesi	

ONAY

(İMZALIDIR)
Prof. Dr. Alper ERTÜRK
Enstitü Müdürü

AKADEMİK DÜRÜSTLÜK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Ortaokul Düzeyindeki Özel Yetenekli Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı İle Sosyal Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve onurumla doğrularım.

11/02/2021

Levent Hilmi TÜRKER

TEŞEKKÜR

Bu çalışmamın yurütulmesi sırasında desteğini hiç esirgemeyen değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Nilgün ONNAR'a, yoğun çalışmamda sabrını hiç esirgemeyen, motivasyonumu sağlayan sevgili eşim Esen'e, çalışmam için fırsat verdiği için oğlum Tuna'ya ve çalışmamda yardımını gördüğüm herkese teşekkür ederim.

Levent Hilmi TÜRKER

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY	ii
AKADEMİK DÜRÜSTLÜK BEYANI	iii
TEŞEKKÜR	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi	1
1.2 Araştırmanın Problemi	4
1.3 Araştırmanın Hipotezleri	4
2. ÖZEL YETENEKLİ BİREYLERİN İNCELENMESİ	6
2.1 Özel Yetenekli Bireyin Tanımı	6
2.2 Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri	7
2.2.1 Fiziksel özellikleri	8
2.2.2 Bilişsel özellikleri	8
2.2.3 Sosyal özellikleri	9
2.2.4 Kişilik özellikleri	9
2.3 Özel Yetenekli Bireylerin Tanımlanması	10
2.4 Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi	11
3. İNTERNET BAĞIMLILIĞI	12
3.1 Bağımlılık	12
3.2 İnternet Bağımlılığı	13
3.2.1 İnternet bağımlılığının etkileri	14
3.2.1.1 İnternet bağımlılığının fiziksel etkileri	14
3.2.1.2 İnternet bağımlılığının psikososyal etkileri	15
3.2.1.3 İnternet bağımlılığının bilişsel etkileri	16
4. SOSYAL UYUM	17
4.1 Sosyal Uyum Tanımı	17
4.2 Sosyal Uyuma İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar	18
4.3 Sosyal Uyumu Etkileyen Faktörler	19
4.3.1 Aile	19
4.3.2 Arkadaş ortamı	20
4.3.3 Okul	20
4.3.4 Kitle iletişim araçları	20
4.3.5 Sosyal medya	21
5. YÖNTEM	22
5.1 Araştırma Modeli	22
5.2 Araştırmanın Evreni ve Katılımcılar	22
5.3 Veri Toplama Araçları	23

5.3.1 Demografik bilgi formu	23
5.3.2 İnternet bağımlılığı ölçeği	23
5.3.3 Sosyal uyum ölçeği	24
5.4 Veri Toplama Süreci	25
5.5 Verilerin Analizi.....	25
6. BULGULAR.....	26
6.1 Demografik Değişkenler İçin Frekans Analizi.....	26
6.2 İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Uyumun Demografik Değişkenlere Gore Farklılaşması	28
6.2.1 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun cinsiyete göre farklılaşması....	28
6.2.2 İnternet bağımlılığı ve sosyal uyumun sınıf düzeyine göre farklılaşması	29
6.2.3 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun yaşa göre farklılaşması.....	31
6.2.4 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun kardeş sayısına göre farklılaşması	31
6.2.5 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun annenin eğitim durumuna göre farklılaşması	34
6.2.6 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun baba eğitim durumuna göre farklılaşması	36
6.2.7 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun internet kullanım sıklığına göre farklılaşması	38
6.2.8 İnternet bağımlılığı ve sosyal uyumun arasındaki ilişkiler	40
7. TARTIŞMA	41
8. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	45
KAYNAKÇA	46
EKLER.....	53
ÖZGEÇMİŞ.....	62

TABLolar LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 6.1: Demografik değişkenlerin frekans tablosu	26
Tablo 6.2: Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler	27
Tablo 6.3: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Cinsiyete Göre Farklılaşması t-Testi Sonuçları	28
Tablo 6.4: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Sınıf Düzeyine Gore Farklılaşması ANOVA Testi	30
Tablo 6.5: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Yaş'a Göre Farklılaşması t- Testi Sonuçları.....	31
Tablo 6.6: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Kardeş Sayısına Gore Farklılaşması ANOVA Testi	33
Tablo 6.7: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Annenin Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması ANOVA Testi	35
Tablo 6.8: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Baba Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması ANOVA Testi	37
Tablo 6.9: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun İnternet Kullanım Sıklığına Göre Farklılaşması ANOVA Testi	39
Tablo 6.10: İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Uyumun Arasındaki İlişkiler	40
Tablo 6.11: Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi	40

ÖZET

ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN İNTERNET BAĞIMLILIĞI İLE SOSYAL UYUM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Bu araştırmanın amacı ortaokul düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin internet bağımlılıkları ile sosyal uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda 2020-2021 akademik yılında öğrenim gören özel yetenekli 338 öğrenci üzerinde çalışma yapılmıştır. Bu örnekleme ulaşmak için evren ve örnekleme yönelik hesaplama gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında veri toplamak amacıyla katılımcılara İnternet Bağımlılığı Ölçeği, Sosyal Uyum Ölçeği ve demografik farklılıkları değerlendirebilmek için araştırmacı tarafından geliştirilmiş demografik bilgi formu uygulanmıştır. Verilerin analizi SPSS (Statistical Package Programme For Social Sciences) 22 paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın bulgularına bakıldığında sosyal uyum ile internet bağımlılığı ve alt boyutları olan; yoksunluk, kontrol gücü, işlevsellik bozukluğu ve sosyal izolasyon arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğu ve internet bağımlılığının öğrencilerin sosyal uyum düzeylerini negatif düzeyde yordadığı gözlenmiştir. Ayrıca bu çalışmada öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal uyumlarına demografik faktörlerin etkisi incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Özel Yetenekli Öğrenci, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Uyum.*

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNET ADDICTION AND SOCIAL ADAPTATION LEVELS OF SPECIAL STUDENTS AT SECONDARY SCHOOL LEVEL

Purpose of this study was determined as examining the relationship between internet addiction and social adaptation of gifted students at secondary school level. In this direction, a study was conducted on 338 gifted students studying in the 2020-2021 academic year. In order to reach this sample, the calculation for the universe and the sample was carried out. In order to collect data within scope of the research, Internet Addiction Scale, Social Adaptation Scale and a demographic information form developed by the researcher were applied to the participants in order to evaluate the demographic differences. The analysis of the data was carried out with 22 package programs of the SPSS. (Statistical Package Program For Social Sciences) Looking at the results of the study, it was observed that there are negative significant relationships between social adaptation and internet addiction and its sub-dimensions; deprivation, control difficulties, decisiveness and social isolation, and internet addiction negatively affects students' social adaptation levels.

Keywords: *Gifted Student, Internet Addiction, Social Cohesion.*

1. GİRİŞ

Dünyada, yaşadığımız yüzyıl içerisinde bilişim ve iletişim teknolojilerinde büyük değişimler yaşandığı görülmektedir. Bu nedenle iletişim teknolojileri içerisinde yaşanan bu gelişmeler sonucunda insanların yaşamlarında da büyük değişimler görüleceği belirlenmiştir. Teknoloji çağı içerisinde dünyada internet ve bilgisayar kullanımı büyük bir hızla yükseliş göstermiştir. Bununla birlikte özellikle her yaşta her düzeyde bireylerin yaşantısı internet ve bilgisayar kullanımının hızlı bir şekilde artmasıyla değişmektedir. Yeni iletişim teknolojileri ile birlikte bireylerin ve toplumların sosyalleşme süreci içerisinde köklü değişimler yaşanmaktadır. Sosyalleşme süreci; bireylerin ait oldukları toplum veya toplumun alt grup değerleri, davranışları ve bilgilerini kazanma aşamaları olarak tanımlanmaktadır. Sosyal açıdan uyumlu kişi; farklı gruplarla uygun bir ilişki kurmakta, arkadaş grupları ile olduğu kadar yetişkin bireylerle de sağlıklı ilişkiler kurabilmektedir. Toplum içerisinde tutum ve tavırları diğer insanlara yöneltmiş olan, sosyal yaşam içerisine de bu tavırlarla katılmış olan bireyle özellikle sosyal bakımdan uyumlu olarak kabul edilmektedirler. Yapmış olduğumuz bu çalışmada ortaokul düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin internet bağımlılığı ve sosyal uyum düzeyleri arasındaki ilişki incelenerek yorumlanacaktır.

1.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Özel yetenekli öğrenciler; yaşitlarına göre hızlı bir şekilde öğrenen, güçlü bir bellek, uzun dikkat süresi, ilgi çeken bir konu çerçevesinde derinlemesine araştırma yapabilen ve problem çözme merakına sahip olan çocuklar olarak tanımlanmaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır (Long, 2000). Bunlar;

- -Özel yetenekli öğrencilerin yüksek öğrenme standardı geliştirme özellikleri bulunmaktadır.

- -Özel yetenekli öğrenciler soyut düşünebilme özelliğine sahiptirler.
- -Özel yetenekli öğrencilerin kavram oluşturma yeteneği bulunmaktadır.
- -Özel yetenekli öğrencilerin okumaya karşı çok yetenekli olduğu görülmektedir (Long, 2000).

Özel yetenekli öğrencilerin özel bir eğitime ihtiyaç duymaları nedeniyle her ülke, özel yetenekli öğrencilere yönelik bir eğitim politikası hazırlama ihtiyacı duymaktadır. Ülkemizde de özel yetenekli çocuklar için bir model oluşturmak amacıyla mevcut olan ekonomik, sosyal, kültürel ve eğitim şartlarının sağlanması gerekmektedir. Bu nedenle özel yetenekli öğrenciler üzerine yurt dışında yapılan geliştirilen modeller incelenerek Türkiye’de de modellerin uygulanabilirlikleri tartışılmıştır. Türkiye’de özel yetenekli öğrenciler (okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim) örgün eğitim dışında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yeni bir eğitim modeli olarak Bilim ve Sanat Merkezi oluşumunun benimsendiği görülmektedir (Dönmez, 2004).

Öğrencilerin yeteneklerini ve başarılarını olumsuz olarak etkileyen faktörler bulunmaktadır. Bu faktörlerden biri de internet bağımlılığıdır. İnternet bağımlılığı özellikle bireyleri teknolojik ve davranışsal olarak etkileyen bir bağımlılık olarak tanımlanmaktadır. İnternet bağımlılığının bir bağımlılık çeşidi olarak psikiyatri klasifikasyon sistemi içerisinde değildir. İnternet bağımlılığı konusu araştırılması gereken bir konu olarak görülmektedir.

Bireylerin internet bağımlılığından tedavi görmesi için çalışma yapılması gerekmektedir. Buradaki bağımlılık durumunda; alkol ve madde bağımlılığındaki gibi giderek artan kullanım oranı sonucunda yoksun kalındığında sıkıntılı bir durumla karşılaşmaktadır. Vücuda kimyasal bir etken alınmadığı halde, beynin yürütücü işlevi alkol bağımlılığındakine benzer özellikler göstererek bozulmaktadır. İnternet bağımlılığının beş özel tipi bulunmaktadır (Yavuzer, 2005). Bunlar;

-Siberseksüel Bağımlılık: Bireylerin siberseks ve siberporn web sitelerinin kompulsif olarak kullanımı olarak tanımlanmaktadır.

-Siber-İlişki Bağımlılığı: Bireylerin facebook gibi sosyal ağlarda aşırı ilgili olmasıdır.

-Net Kompulsiyonları: Bireylerin obsesif olarak online kumar, alışveriş ve günlük ticaret bağımlılığı olarak tanımlanmaktadır.

-Enformasyonla Aşırı Yüklenme: Bireylerin kompulsif şekilde web sörfü veya veri araştırma yapması olarak adlandırılmaktadır.

Bilgisayar Bağımlılığı: Bireylerin obsesif şekilde bilgisayar oyunları oynamasıdır.

Gençler için sosyal uyumun sağlanmasının aile ortamı içerisinde başladığı görülmektedir. Çocukların aileleri onların sosyal kabulün sağlanması için çocuklarını hazırlamaktadırlar. Aileler çocuklarının sosyalleşmesini öğrenmeleri için kabul edilmiş uygun davranış biçimlerini içeren bir model oluşturmaktadır. Çocuğun anne ve baba ilişkisi temelde anne ve baba tutumlarına bağlıdır. Çocuklar arasında uyum bozukluğunun görüldüğü birçok olayda anne, baba ve çocuk ilişkilerinden kaynaklandığı belirlenmiştir (Yavuzer, 2005).

Sosyal uyma davranışının özdeşleşme süreci sonunda ortaya çıktığı belirlenmiştir. Çocuklar bir kişinin veya grubun fikrine, ona benzer olabilmek için uymaktadır. Uyulan kişi ya da grubun uyan kişi gözünde değeri sürdükçe uyma davranışının devam ettiği, bu değer biterse uyma davranışının da ortadan kalkacağı görülmektedir (Kağıtçıbaşı, 2007). Bu nedenle de anne baba tutumları uygun olmadığında çocuk daha fazla internet bağımlısı olabilmekte ve bu durum da onun sosyalleşmesini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde internet kullanımının bireylerin sosyalleşmesi üzerine birçok çalışma yapıldığı belirlenmiştir (Sezen, 2018; Usta, 2016; Zhou, 2009; Bayraktutan, 2005; Bilgin, 2015; Derin, 2013; Günüç, 2009; Odabaş, 2016). Fakat özel yetenekli öğrenciler üzerinde internet bağımlılığı üzerine bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Bu nedenle çalışma ortaokul düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin internet bağımlılığı ve sosyal uyum düzeyleri arasındaki ilişki ortaya koyulmak için yapılmıştır. Bu çalışma ile özel yetenekli öğrencilerin internet bağımlılık yaklaşımı üzerine inceleme yapılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin yaşam felsefeleri üzerine çalışma kurulmuştur.

1.2 Araştırmanın Problemi

İnternet, insanların birçok şeye erişmesini sağlayan önemli bir iletişim aracıdır. İnternet ile insanlara bilgi hızlı bir şekilde ulaşarak yaşamlarına önemli katkılar sağlamaktadır. Kişiler internet sayesinde kolay bir şekilde iletişim kurabilmektedirler (Ceyhan, 2008). Teknolojik cihazlarla birlikte artık internet günlük hayatın bir parçası haline gelmiştir. Akıllı telefonlar, bilgisayarlar ve tabletler buna örnek olarak gösterilmektedir. Teknolojik çağ içerisinde internetsiz yaşamak zordur. Teknoloji günlük yaşamı olumlu yönde etkilemektedir fakat bunun yanında olumsuz yönde etkileyebilecek bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Bunlardan biri de internet bağımlılığıdır. Bağımlılık genellikle alkol gibi kimyasal madde bağımlılıklarını tanımlamak için kullanılmaktadır (Beyazyürek ve Şatır, 2000).

İnternet bağımlılığı yoluyla yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsel bozukluklar, sosyal izolasyon gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bağımlılıktan kurtulmanın en iyi yolu ise kısıtlı internet kullanımınıdır (Ögel, 2012). Problemlerli internet kullanımı tüm bireyleri psikolojik, fiziksel ve sosyal olarak etkilemektedir. İnternet bağımlılığı her çocuk için önemli bir sorun olmasına rağmen üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin özellikleri göz önüne alındığında daha önemlidir. Üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler desteklendiğinde insanlık için büyük bir kazanım olurken yeterli gelişim ortamları ve uygun eğitim koşulları olan, varlıkları ciddiye alınmadığında büyük bir kayıp ve hatta bir tehlike olabilmektedir (Hökelekli ve Gündüz, 2004).

İnternet bağımlılığının sosyal uyumu etkilediğine ilişkin literatürde çalışmalar mevcut olsa da öğrencilerin 2% 'lik dilimini kapsayan özel yetenekli öğrenciler üzerinde çalışmanın literatüre katkı sunacağı düşünülmüştür. Bu araştırmanın problemi; "Ortaokul düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin sosyal uyum düzeylerini yordamakta mıdır?" şeklinde belirlenmiştir.

1.3 Araştırmanın Hipotezleri

1= İnternet bağımlılığı cinsiyete göre farklılaşmaktadır.

2= Sosyal uyum cinsiyete göre farklılaşmaktadır.

- 3= İnternet bağımlılığı sınıf düzeyine göre farklılaşmaktadır.
- 4= Sosyal uyum sınıf düzeyine göre farklılaşmaktadır.
- 5= İnternet bağımlılığı yaş düzeyine göre farklılaşmaktadır.
- 6= Sosyal uyum yaş düzeyine göre farklılaşmaktadır.
- 7= İnternet bağımlılığı kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır.
- 8= Sosyal uyum kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır.
- 9= İnternet bağımlılığı anne eğitim durumuna göre farklılaşmaktadır.
- 10= Sosyal uyum anne eğitim durumuna göre farklılaşmaktadır.
- 11= İnternet bağımlılığı baba eğitim durumuna göre farklılaşmaktadır.
- 12= Sosyal uyum baba eğitim durumuna göre farklılaşmaktadır.
- 13= İnternet bağımlılığı internet kullanım sıklığına göre farklılaşmaktadır.
- 14= İnternet kullanım sıklığı sosyal uyum düzeylerini yordamaktadır.

2. ÖZEL YETENEKLİ BİREYLERİN İNCELENMESİ

2.1 Özel Yetenekli Bireyin Tanımı

Özel yetenekli bireylerin tanımlanması ve bu bireylerin ihtiyacı olan eğitim ve rehberlik hizmetlerinin belirlenmesi için özel yeteneklilik kavramının ne olduğunun bilinmesi ve tanımlanmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bireylerin ve kurumların özel yeteneklilik tanımlarından hangisini benimsemiş olduğu; özel yetenekli bireylerin tanımlanmasında ve ihtiyaç duyulan eğitimlerin planlanmasında önemli bir faktör olarak görülmektedir (Kaya, Erdoğan ve Yasin, 2014).

Literatürde özel yetenekliliğin tanımını yapmak için birçok araştırma gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu çalışmalar sonucunda da özel yeteneklilik ile ilgili olarak birden fazla tanım bulunduğu görülmektedir. Bu tanımlar tarihsel açıdan incelendiğinde geleneksel tanımların yerini liberal tanımlar almaktadır (Sak, 2014).

Özel yeteneklilik geleneksel tanımlar açısından incelendiğinde, özel yetenekliliğin zekâ puanı gibi belli kurallara bağlı olarak sınırlandırıldığı görülmektedir. Liberal tanımlar açısından; özel yeteneklilikte çizilmiş sınırlar olmasına rağmen özel yetenekliliğin rakamlar açısından ifade etmenin zor olduğu görülmektedir. Bundan dolayı özel yeteneklilik kavramının daha geniş açıdan incelenmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır (Karabey ve Yürümezoğlu, 2015).

Literatürdeki tanımlar incelendiğinde; Amerika Birleşik Devletleri'nde özel yetenekli bireylerle ilgili politikaların belirlenmesi amacıyla hazırlanmış olan Marland Raporu'nda özel yeteneklilik şu şekilde tanımlanmıştır. Özel yeteneklilik; bireylerin genel, zihinsel, özel, akademik, yaratıcı, üretken, liderlik, sanat ya da psikomotor alanlarından en azından birinde olağanüstü potansiyel yeteneğe sahip olan veya bu alanlardan en az birinde olağanüstü başarı gösteren bireyler olarak adlandırılmaktadır (Sak, 2014).

Özel yetenekli birey üç halka kuramı içerisinde yaşlılarının ortalamasının üstünde motivasyon, genel yetenek ve yaratıcılığın kesişim kümesine sahip bireyler olarak tanımlanmaktadır (Sternberg ve Davidson, 2005). Bu kuramda özel yetenekli bireylerin bunların birleşimini geliştirebilen ve insan performansının önemli alanlarından birinde kullanabilen bireyler olarak tanımlamıştır. Özel yeteneklilik kavramı içerisinde yaratıcılığın büyük bir yeri bulunmaktadır. Bu tarihten itibaren özel yeteneği tanımlamada zeka testleri ile zeka bölümü puanlarının yetersiz kaldığı tespit edilmiştir (Özby, 2013).

Psikososyal sınıf kuramı içerisinde özel yetenekli bireylerin özelliklerinin sınıflandırması yapıldığında dörde ayrıldığı görülmektedir. Bu ayırım yapılırken toplumsal ihtiyaçlar ve değerler göz önüne alınmıştır. Bunlar; ender yetenekliler, artık yetenekliler, hisseli yetenekliler ve tuhaf yeteneklilerdir (Sak, 2014).

2003 yılında Tannenbaum'un geliştirmiş olduğu yıldız modeline göre inceleme yapıldığında özel yetenekliliğin beş temel ögeye dayandırıldığı görülmektedir. Bu temel ögeler; genel zihinsel kabiliyet, özel kabiliyet, kişilik özellikleri, çevresel etmenler ve şans etkeni olarak sıralanmaktadır (Eriş, 2015).

Özel yeteneklilik ile ilgili olarak Türkiye'de yapılan tanıma bakıldığında, özel yeteneğin bireylerin yaşlarına göre yaşlılarından daha hızlı bir şekilde öğrenebilen, yaşlılarından sanat liderliği ve yaratıcılık konusunda kapasite olarak önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen ve ilgi alanları konusunda bağımsız şekilde hareket ederek, yüksek düzeyde performans sağlayan bir özellik olarak adlandırılmaktadır (MEB, 2018).

Özel yetenekli birey ile ilgili tanımlar incelendiğinde ortak bir tanımın benimsenmediği görülmektedir. Tanımın iyi bir şekilde yapılabilmesi için özel yetenekli bireylerin hangi özelliklere, ilgilere ve farklılıklara sahip olduklarının bilinmesi büyük bir önem taşımaktadır. Bu nedenle bu özelliklerin incelenerek yorumlanması gerekmektedir.

2.2 Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

Her bireyin birbirinden farklı özellikleri bulunmaktadır. Buna bağlı olarak bireylerin gelişim özellikleri de farklılaşmaktadır. Bu durum özel yetenekli

çocuklar için de geçerlidir. Özel yetenekli çocuklar yaşitlarıyla benzer doğrultuda özelliklere sahip oldukları gibi, farklı gelişim özellikleri de bulunmaktadır. Özel yetenekli bireylerin özellikleri incelendiğinde dört madde içerisinde incelenerek ortaya konulduğu belirlenmiştir. Bu özellikler; fiziksel özellikler, bilişsel özellikler, sosyal özellikler ve kişisel özellikler olarak sıralanmaktadır (İncekara, 2013).

2.2.1 Fiziksel özellikleri

Özel yetenekli çocukların diğer çocuklardan erken dönem gelişimlerine ait olan en önemli özellik yaşitlarından önce belli gelişim özellikleri göstermeye başlamalarıdır. Bunlar şu şekilde sıralanmaktadır:

- Özel yetenekli çocuklar doğduklarında diğer çocuklara göre ağırlık ve boy uzunlukları fazladır.
- Özel yetenekli çocuklar akranlarından her yaşta daha fazla fiziksel gelişime sahiptirler.
- Özel yetenekli çocukların koordinasyon becerileri ile dikkat sürelerinin uzunluğu daha fazladır.
- Özel yetenekli çocuklar daha az uyumaktadırlar, fazla hareketlilik, gürültüye karşı hassasiyet, kuvvetli hafıza ve hızlı bir dil gelişimi göstermektedirler (Ataman, 2007; Ataman, 2012; Çitil, 2018).

Özel yetenekli çocukların erken yaşta görülen gelişim özellikleri incelendiğinde; bu çocukların 3-4 yaşına geldiklerinde okuma, yazma ve temel aritmetik işlemleri gerçekleştirdikleri belirlenmiştir (Sak, 2014).

Erken çocukluk döneminin ilerisinde özel yetenekli bireylerin ergenliğe daha erken girdikleri görülmektedir (Bildiren, 2018).

2.2.2 Bilişsel özellikleri

Özel yetenekli bireyler tüm gelişim alanlarında yaşitlarından farklı bir şekilde gelişim göstermektedirler fakat bu bilişsel gelişimde görülen farklılıklar diğer gelişim alanlarına oranla daha fazla bir oranda fark edilebilir düzeydedir (Bildiren, 2018).

Özel yetenekli bireylerin bilişsel özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- Daha hızlı öğrenme,
- Öğrenmeye karşı istekli olma,
- Tümevarım ve tümdengelim anlamında mantıksal becerilerde akranlarına göre daha ileri olma,
- İlgi duydukları konulara karşı yüksek odaklanma,
- Merak ve çalışma azmi geliştirme (Kulaksızoğlu, 2004).

2.2.3 Sosyal özellikleri

Her özel yetenekli çocuğun sosyal geçmişinin birbirinin aynı olmadığı görülmektedir. Bu farklı geçmişler sonucunda özel yetenekli çocukların üzerindeki etkiler de değişime uğrayacaktır (Ataman, 2012). Çocuktan çocuğa değişen bu sosyal geçmiş diğer özelliklerle birleşmesi sonucunda bazı özel yetenekli çocukları anlaşılama sorunu ile baş başa bırakmaktadır. Bazı çocuklarda ise bu iyi bir etki oluşturmaktadır. Bu çocuklar liderlik özellikleri sonucunda aranan kimseler konumuna gelmektedir (Bildiren, 2013). Özel yetenekli bireylerin sahip oldukları empati yetenekleri, kuvvetli toplumsal duyarlılıkları, yüksek ahlaki değerleriyle birlikte evrensel değerler ile insan, hayvan ve çevre haklarıyla oldukça ilgilidirler. Bunun sonucunda da sivil toplum sektöründe büyük başarılarla imza atmaktadırlar (Davis, 2014).

2.2.4 Kişilik özellikleri

Özel yetenekli bireylerin kişilik özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır. Bunlar;

- Özel yetenekli bireylerin kendilerine olan yüksek güvenleri,
- Bağımsız olma arzuları,
- Zorluklara rağmen belirlemiş oldukları hedef için gösterdikleri gayret,
- Öz eleştiri yapabiliyor olmaları,
- Hatalarını kabullenmeleri,

- Çalışmaktan hoşlanmaları,
- Kuvvetli sosyal yetkileri,
- İletişim kurabilmeleri,
- Kuvvetli dostlukları,
- Yüksek sorumluluk duyguları,
- Yeniliklere açıklık,
- Merak (Ataman, 2012).

2.3 Özel Yetenekli Bireylerin Tanımlanması

Özel yetenekli öğrenciler hem Türkiye’de hem de dünyada özel eğitime gereksinim duyanlar arasında önemli bir yeri temsil etmektedir. Bu bireyler akranlarından farklı olarak sahip oldukları özellikleri gereği özelleştirilmiş bir eğitime ihtiyaç duymaktadır. Farklı ülkelerde farklı uygulamaları olan özel yetenekli bireylerin eğitimi Türkiye’de örgün öğretim sürecinde gerçekleşmekte ve çeşitli mekanizmalarla desteklenmektedir. Özel yetenekli bir bireyin ihtiyaç duyduğu farklılaştırılmış eğitimi alabilmesinin ilk şartı tanınmış olmasıdır. Teşhis, özel yetenekli öğrencilerin sosyal duygusal ve eğitsel ihtiyaçlarının karşılanabilmesinin ilk adımınıdır. Özel yetenekli öğrencilerin sahip oldukları yeterliliklerinin gerçekleştirilebilmesinin ilk adımı onların özelliklerini fark edip ihtiyaç duydukları eğitim olanaklarını onlara sunmaktır (Gür, 2017; Tan, 2018).

Tanımlama, özel yetenekli öğrencinin uygulanan zeka testinden belli bir eşik değeri geçmesinden ziyade öğrencinin ihtiyaç duyduğu gereksinimleri belirlemek ve bu gereksinimler doğrultusunda eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmalıdır. Asıl hedeflenen; özel yetenekli öğrencinin potansiyelini kullanabilmesi için eğitim olanaklarını sunmak ve öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına göre özel eğitim, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri gibi olanaklardan faydalanmalarını sağlamaktır (Sak, 2014; Tan, 2018).

2.4 Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi

Özel yetenek oldukça geniş bir kavram olarak görülmektedir. Bu kavramın içerisinde genel zihinsel kabiliyet, akademik kabiliyet, dil, matematik, güzel sanatlar gibi oldukça farklı alanlar bulunmaktadır. Özel yetenekli bireylerin eğitim, politika ve stratejileri tasarlanırken aileler, öğretmenler ve okul yönetimlerinin bir arada değerlendirilmesi gerekmektedir. Türkiye’de özel yetenekli öğrencilerin devlet okulları içerisinde destek eğitim odaları, Bilsen Okulları, Argem Okulları ile özel okulların belirli programları içerisinde eğitim alabilmektedirler (Gür, 2017).

3. İNTERNET BAĞIMLILIĞI

3.1 Bağımlılık

Bağımlılık; bireylerin vücutlarının ihtiyaçlarının dikkate alınmaksızın, tedavi amacı güdülmeden, önlenemeyen talepler sonucunda çoğalan dozlarda kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Şahin, 2007). Bağımlılık üzerine Amerika Psikiyatri Birliği (APA)'nin yapmış olduğu çalışmada bağımlılık, madde bağımlılığı olarak açıklanmıştır. Bireyler bir maddeye bağımlı olabilecekleri gibi bunun yanında spor, alışveriş, yemek, kumar, internet ve çeşitli bilgisayar oyunları türlerine de bağımlılık yaşayabilmektedirler (Arısoy, 2009). Yaşadığımız çağ içerisinde özellikle yardıma ihtiyaç duyulan bağımlılıklar; kumar, internet, yeme-içme, alışveriş ve seks olarak sıralanmaktadır. Bunların yanında bitkisel ve kimyevi bağımlılıklar da görülmektedir (Uzbay, 2009).

Literatür incelendiğinde birçok maddenin bağımlılık yaptığı görülmektedir. Bu maddelerin bazılarının bağımlılık riskinin diğerlerinden yüksek olduğu belirlenmiştir (Ögel, 2001). İnsanlar bağımlılık denilince ilk önce kimyasal bağımlılığı düşünmektedirler fakat bunun yanında davranışsal bağımlılığın da değerlendirilmesi gerekmektedir (Derin, 2013).

Bağımlılık; tütün ürünleri, uyuşturucu maddeler, alkol, bağımlılık gibi maddelere olan bağımlılık ve bunun yanında bireylerin bir davranışı normal olmayan düzende sıklıkla gerçekleştirmeleri fiziksel ve psikolojik olarak toplumsal sorunlar yaşamasına neden olmaktadır (Karaman ve Kurtoğlu, 2009). Teknolojik bağımlılıkların davranışsal bağımlılıklar içerisinde olduğu görülmektedir. Bu bağımlılıklar içerisinde bireylerin pasif ya da aktif olabildiği belirlenmiştir. Teknolojik araçların bağımlılık riskini, ses ve görüntü özelliklerinin arttırdığı görülmektedir (Bilgin, 2015).

3.2 İnternet Bağımlılığı

İnternet kullanımı günümüzde özellikle bilgiye hızlı aynı zamanda kolay bir şekilde ulaşmamızı sağlamaktadır. Bilgisayar ve internet kullanımının birçok alanı bulunmaktadır bu nedenle kullanımının giderek yaygınlaştığı görülmektedir.

Bu artıştan dolayı bağımlılık gibi bir sorun ortaya çıkmaktadır (Gökçearslan ve Günbatar, 2012).

Bilgisayarlar sayesinde insanlar sosyal olarak birbirlerine yaklaşarak uzaktaki insanların evin içine geldiği görülmektedir. Fakat hane içerisinde bulunan bireyler ise birbirlerinden uzaklaşmaktadır, bunun sonucunda da bağımlılık bireylerin ilişkilerini bozmaktadır (Doğan, Işıklar ve Eroğlu, 2008).

12-18 yaş grubunda bulunan çocukların öğrenmelerini desteklemek için internet teknolojilerini kullandıkları ve bu internet kullanımının da olumlu yönleri bulunduğu görülmektedir, bunun yanında internet kullanımının olumsuz etkileri bulunduğu da belirlenmiştir (Ögel, 2012). İnternetin amacına uygun şekilde kullanılması öğrencilerin akademik başarılarına olumlu katkı sağlamaktadır (Günüç, 2009).

İnternetin sağlıklı bir şekilde kullanılması, fiziksel veya psikolojik rahatsızlığa neden olmadan uygun zaman aralığında kullanılması olarak tanımlanmaktadır. İnterneti kullanan bireylerin özellikle internet ortamı ve gerçek yaşamlarını birbirinden ayırt etmeleri internetin sağlıklı şekilde kullanıldığını göstermektedir (Davis, 2001).

İnternetin sağlıklı bir şekilde kullanımının çocuklara ve yetişkinlere sağlamış olduğu katkılar şu şekilde sıralanmaktadır. Bunlar;

-Sağlıklı internet kullanımının çocuk ve gençlerde deneyimleri yönlendirmektedir,

- Bilgi toplamayı sağlamaktadır,
- Bilgiyi sınıflandırmaktadır,
- Çocuklar ve yetişkinlerin okuma ve yazma gibi becerilerini geliştirmeye yardımcıdır (Caplan, 2002).

İnternetin sağlıksız kullanımını ise özellikle bireylerin psikolojik ve sosyal gelişimlerini olumsuz şekilde etkilemektedir.

İnternet bağımlılığının tanı ölçütleri incelendiğinde şu şekilde sıralandığı görülmektedir. Bunlar (Young, 1998);

- Bireylerin internet konusunda aşırı zihinsel uğraş içerisinde olmaları,
- Bireylerin internette geçirdiği sürelerde artışa ihtiyaç duymaları,
- Bireylerin internet kullanımlarını azaltmak için başarısız girişim içerisinde bulunmaları,
- İnternet kullanımının azalması durumunda bireylerin yoksunluk belirtilerinin görülmesi,
- Bireylerin internete sürekli bağlı kalma isteği,
- Bireylerin interneti çok uzun saatler kullanması sonucu okul ve iş yaşamında sorunlar yaşaması,
- Bireylerin internete bağlı kalabilmek için aile üyeleri ve arkadaşlarına yalan söylemeleri,
- Bireylerin internete bağlı kaldıkları süre boyunca duygu değişiklikleri yaşamaları olarak belirlenmiştir (Bayraktutan, 2005).

İnternet bağımlısı bireylerin zaman geçirdikleri yerler; müzik, oyun siteleri, filmler, sohbet odaları ve benzeri sitelerdir. İnternet bağımlısı olmayan bireyler ise alışveriş siteleri, haber ve eğitim sitelerinde vakit geçirmektedirler (Murali ve George, 2007).

3.2.1 İnternet bağımlılığının etkileri

Bireyler üzerinde internet bağımlılığının etkileri incelendiğinde bu etkiler fiziksel, psikososyal ve bilişsel etkileri olarak incelenmektedir. Aşağıda bu etkiler incelenerek yorumlanmıştır.

3.2.1.1 İnternet bağımlılığının fiziksel etkileri

Çocuk ve gençlerde internet bağımlılığı incelendiğinde bunlarda fiziksel aktivite azlığı, iletişim sorunları ve yeme problemleri yaşandığı görülmektedir.

Bu sorunlar sonucunda da çocuk ve gençlerde obezite sorunu ile karşılaşmaktadır (Zhou, Tang ve Peng, 2009). Çocuk ve gençlerde obezite sorununun ortaya çıkmasıyla birlikte ortaya çıkan sorunlar şu şekilde sıralanmaktadır. Bunlar;

- İnsülin seviyesinin yükselmesi,
- Kolesterol seviyesinin yükselmesi,
- Tansiyonun yükselmesidir (Shields ve Behrman, 2000).

Bilgisayar başında vakit geçiren çocuklarda ortaya çıkan fiziksel sorunlar şu şekilde sıralanmaktadır. Bunlar;

- Çocuklarda görülen göz rahatsızlıkları,
- Çocuklarda kas ve iskelet sistemlerinde bozulma yaşanması,
- Sinir sisteminde rahatsızlıkların görülmesidir (Shields ve Behrman, 2000).

3.2.1.2 İnternet bağımlılığının psikososyal etkileri

Çocuklar ve gençlerde internet kullanımının psikososyal etkileri şu şekilde sıralanmaktadır. Bunlar;

- Yalnızlık hissi,
- Yabancılaşma hissi,
- Akademik performansta azalma,
- Ev ve iş yaşamında olumsuzlukların yaşanması olarak sıralanmaktadır (Caplan, 2002).

Literatürde bilgisayar bağımlılığı üzerine yapılmış olan çalışmalar incelendiğinde internet bağımlılarının %50'sinde psikiyatrik bozukluklar yaşandığı görülmektedir. Bu çocuk ve gençlerde görülen psikotik hastalıklar şu şekilde sıralanmaktadır. Bunlar;

- Madde kullanımı,
- Bipolar bozukluk,
- Kaygı bozukluğu,

- Depresyon,
- Şizofreni.

Yapılan çalışmalara katılan çocuklar ve gençlerin %38'nin kumar bağımlılığı, alışveriş bağımlılığı gibi en az bir tane bağımlılığı olduğu görülmektedir. Bu bireylerin interneti patolojik ve aşırı şekilde kullanma eğilimleri bulunduğu belirlenmiştir (Odabaşoğlu, Öztürk, Genç ve Pektaş, 2007).

İnternet bağımlılığının görüldüğü gençlerde görülen başka psikiyatrik rahatsızlıklar şu şekilde sıralanmaktadır. Bunlar;

- Dikkat eksikliği,
- Hiperaktivite bozukluğu,
- Sosyal kaygı,
- Hafif depresyon olarak görülmektedir (Gönül, 2002).

Chak ve Leung'un 2004 yılında yapmış oldukları çalışmada gençler ve çocukların internet bağımlılığı ile içine kapanıklık ve kaygı durumu arasında ilişki bulunduğu görülmektedir. Yapılan çalışma sonucunda gençlerin problemleri bir şekilde internet kullanımı ile internette fazla zaman geçirme arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Başka bir çalışmaya göre ise gençlerin internet bağımlılığının günlük aktivitelerini gerçekleştirirken olumsuz şekilde etkilendikleri ortaya çıkmıştır (Young, 1998; Yang ve Tung, 2007).

3.2.1.3 İnternet bağımlılığının bilişsel etkileri

Gençlerin bilgisayar başında geçirdikleri uzun süreler boyunca bilişsel gelişimlerinin olumsuz olarak etkilendiği görülmektedir (Çalık ve Çınar, 2009).

Bilgisayar başında uzun süre vakit geçiren çocuklarda duygu durum bozukluğu ve hiperaktivite bozukluğu yaşandığı belirlenmiştir. İnternet bağımlılığı, bilgisayar oyunları ve bilgisayar ile yapılan sohbetlerin çocukların ders çalışmalarını olumsuz şekilde etkilediği, interneti aşırı kullanmalarının akademik başarılarını etkilediği belirlenmiştir (Ceyhan ve Ceyhan, 2007).

4. SOSYAL UYUM

4.1 Sosyal Uyum Tanımı

Bebekler dünyaya geldiklerinde sosyal değillerdir fakat sosyalleşme potansiyeline sahiptirler. Buradaki potansiyelin bebeklerin biyolojik gelişimlerine dayandığı görülmektedir. Dünyaya yeni gelen bebeğin bakım için başkalarına muhtaç olduğu bilinmektedir. Sonrasında bebeklerin biyolojik gelişimi sonrasında duyu organları gelişmeye başlayarak, bebeklerin çevresindeki diğer insanları algılayarak, ona göre tepkiler vermeye başlamaktadır. Bu şekilde de sosyal uyumun gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır (Crow, 1979).

Çocuklar büyüdükçe ailelerinin, toplum ve eğitimin etkisi sonucunda çevreye uyum sağlamaktadırlar. Bu uyum süreci içerisinde bireylerin toplumsal kurallar ve normlara uymaları beklenmektedir. Çocukların yaşamlarının ilk yıllarında ailelerinde görmüş oldukları sevgi, ilgi çocukların sosyal uyumuna katkı sağlamaktadır (Sungur, 2010).

Çocukların yaşlılarıyla kurmuş oldukları ilişkinin onların sosyal uyumlarını gösterdiği belirlenmiştir (Işık, 2007). Bireylerin sosyal uyumunun bağlantılı olduğu faktörler şu şekilde sıralanmaktadır. Bunlar;

- Bireylerin yaşamış olduğu çevreyi tanınması,
- Bireylerin kurallara uyum sağlaması,
- Bireylerin olumlu iletişim kurmasının sağlanması,
- Bireylerin ilişkilerinin sağlam ve kaliteli olması olarak görülmektedir (Kurt, 2007).

Bireylerin çevresiyle uyum sağlayabilmesi için belirli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu özellikler;

- İletişim becerileri,

- Kişiler arası ilişki becerileri,
- Kendini gerçekleştirme becerileri olarak sıralanmaktadır (Tapmaz, 2012).

Bireyler topluluk içerisinde yaşayan bir varlık olarak görülmektedir. Bu nedenle topluluk içerisinde doğup, yaşamakta ve ölmektedir. Bu nedenle bireylerin bu süreç içerisinde sürekli olarak uyum sağlamaları beklenmemektedir. Bireyler zaman zaman toplumun değerini sorgulamakta ve ters düşebilmektedir.

4.2 Sosyal Uyuma İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar

Sosyal uyumla ilgili kuramsal yaklaşımlara bakıldığında bireylerin sosyal uyumuna ilişkin olarak ilk yaklaşımın Freud'un geliştirdiği Yapısal Kişilik Kuramı olduğu görülmektedir. Freud'un geliştirmiş olduğu Yapısal Kişilik Kuramı üç sistemden oluşmaktadır. Bunlar;

- İd,
- Ego,
- Süper egodur (Gençtan, 2020).

İd, ego ve süper egonun birbiri ile bağlantılı olduğu görülmektedir. Bu sistemin çalışabilmesi için psişik enerjiye ihtiyaç vardır (Altıntaş ve Gültekin, 2005).

Diğer bir kuram ise davranışçı yaklaşımlar içerisinde bulunan kuramcılardan Skinner'in kuramı, bireyin davranışlarında çevrenin etkisinin vurgulandığı kuramdır. Bu kuram içerisinde bireylerin davranışları altında bulunan nedenin o davranışın olumlu veya olumsuz olarak pekiştirilmesi olarak görülmektedir (Altıntaş ve Gültekin, 2005).

Bireylerin sosyal uyumunda etken olan en önemli olay; bireyin geçmiş yaşamında pekiştirilen, çevresi tarafından kabul edilebilir olan veya olmayan davranışlar olarak görülmektedir. Bandura da bireylerin davranışları üzerinde çevrenin etkisine vurgu yapmaktadır. Bireyler çevresindeki kişilerin davranışlarını gözlemleyerek, bu davranışların sonuçlarına göre taklit etmekte veya bundan kaçınmaktadır. Bu şekilde sosyal uyum gerçekleşmektedir (Smith-

Trawick, 2013). Adler'in kuramı incelendiğinde; uyum kavramı üzerinde durulduğu ve kişiliğin bireyin çevresindeki insanlardan etkilendiği ve kendisinin geliştirmiş olduğu tutumların ürünü olduğu şeklinde açıklanmıştır (Gençtan, 2020).

4.3 Sosyal Uyumu Etkileyen Faktörler

Sosyal uyumu etkileyen faktörler şu şekilde sıralanmaktadır; aile, arkadaş ortamı, okul ve sosyal medya. Bunların her biri aşağıda ayrıntılı şekilde anlatılarak incelenecektir.

4.3.1 Aile

Toplumun temelini oluşturan birim ailedir. Aile içerisinde çocuğun toplumsal bir birey olmasını sağlayacak davranışların temeli hazırlanmaktadır (Oktay, 2004). Çocukların sosyal uyumu sağlamasında ailenin önemli bir yeri bulunmaktadır (Kalyencioğlu ve Kutlu, 2010). Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tarzları çocuklarının sosyal uyumlarını etkilemektedir (Aras, 2015).

Çocukların büyümesi sonucunda toplumsallaşma sürecinin daha önemli bir hale geldiği belirlenmiştir. Ebeveynler uygulamış oldukları yöntemler ve tutumlar konusunda farklılık göstermektedirler (Berk, 2013).

Ebeveynlik tarzları dört aşamada sıralanmaktadır. Bunlar;

- Demokratik tarz,
- Otoriter tarz,
- İzin verici ihmalkar tarz,
- İzin verici müsamahakar tarz (Berk, 2013).

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde ailelerinin ilgisiz olarak algılayan gençlerin sosyal uyum düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir (Biricik, 2011). Ebeveynlerin tutumları kadar anne ile baba arasındaki ilişkinin de çocukların sosyal uyumunu etkilediği belirlenmiştir. Yaşanan evlilik çatışmasının da aile işlevinin sağlıklı olabileceğine dair bir işaret olarak görülmektedir. Çocuklar ebeveynlerinin içinde bulunduğu çatışma ortamını

algılamaktadırlar. Bunun sonucunda da evlilik çatışması arttıkça sosyal uyumsuzluğun da arttığı görülmektedir (Güngören, 2011).

4.3.2 Arkadaş ortamı

Çocukların sosyal ortama uyum sağlaması ve sosyalleşmesinin sağlanması için akranları ile iletişim yaşanması gerekmektedir. Çocukların erken çocukluk dönemlerinden itibaren arkadaşlık ilişkisi kurdukları görülmektedir. Çocukların erken çocukluk, son çocukluk ve ergenlik dönemlerinde arkadaşlık ilişkilerinin özelliklerinin birbirinden farklı olduğu belirlenmiştir. Çocukların her dönemleri içerisinde kurmuş oldukları arkadaşlık ilişkilerinin belirli evrelerden geçtiği ortaya çıkmıştır. Bu evreler şu şekilde sıralanmaktadır. Bunlar;

- Ödül evresi,
- Normatif evre,
- Empatik evre (Çelen, 2011).

Çocukların arkadaş ortamının sosyal uyumu etkileyen en önemli faktörlerden biri olduğu görülmektedir. Özellikle arkadaşları ile beraber katıldıkları sosyal faaliyetler sosyal uyumu etkilemektedir (Bayram, 2003).

4.3.3 Okul

Aileden sonra gelen sosyal dünyanın okul olduğu görülmektedir. Çocukların okul öncesi eğitimi onların sosyal uyum ve yeteneklerine büyük katkı sağlar. Ana sınıfı öğrencileri üzerine yapılmış olan bir çalışmada, çocukların erken öğrenme becerileri ile sosyal uyum becerileri arasında pozitif bir ilişki bulunduğu belirlenmiştir. Çocukların sosyal uyum becerilerinin gelişmesinde okulun olumlu büyük etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle sosyal uyum becerileri incelenirken çocukların okul durumu, arkadaşlarıyla ilişkilerinin incelenmesi gerekmektedir (Öztürk ve Uysal, 2013).

4.3.4 Kitle iletişim araçları

Kitle iletişim araçları incelendiğinde bunların öncelikle basılı yayınlarla başladığı sonrasında da radyo ve televizyonun eklendiği görülmektedir. Televizyonun kullanılmaya başlanmasıyla özellikle diğer kitle iletişim araçlarının önüne çıktığı belirlenmiştir (Aral ve Aktaş, 1997). Yirminci yüzyılda

tv kullanımının artması sonucunda bilginin hızla yayılması, haber alma, eğlendirme, öğrenme ve bilgi edinme çoğunlukla bunun sayesinde gerçekleşmektedir. Televizyona fazla bir süre ayrılması aile içi ilişkiler ve iletişimi olumsuz şekilde etkilemektedir. Sosyal uyumun da buna bağlı olarak olumsuz şekilde etkilendiği belirlenmiştir.

4.3.5 Sosyal medya

Yirmi birinci yüzyılla birlikte insanların yaşamlarında internetin büyük bir kolaylık sağladığı ve tüm dünya ülkelerinde hızlı bir şekilde kullanılmaya başladığı belirlenmiştir. Sosyal medya bir internet ürünü olarak insanların karşısına çıkmıştır. Sosyal medya insanların yaşamlarına girdikten sonra kökten yaşamlarının etkilenmesini sağlamıştır.

Sosyal medya kullanan bireyler özellikle fotoğraflarını ve düşüncelerini bu platformdan paylaşmakta, bu şekilde insanlarla etkileşim ve iletişim kurabilmektedir (Vural ve Bat, 2010).

Bireylerin sosyal medya kullanması sonucunda özellikle yeni bir sosyalleşme türü ortaya çıkmış ve sosyologlar ve psikologlar bunun insan üzerindeki etkisini araştırmaya başlamışlardır. Özellikle gençler sosyal medya platformları içerisinde takipçi sayılarını arttırmak ve sanal ortam içerisinde bir yer edinebilmek için çalışmaktadırlar (Sezgin ve Karabacak, 2016). Sosyal medyanın iyi yönlerde kullanılmasının kullanıcılara büyük fayda sağlayacağı gösterilirken, kötü yönlerde kullanılması sonucunda siber suçlar oluşmuş bunun yanında internet bağımlılığı diye bir kavram ortaya çıkmaktadır.

5. YÖNTEM

5.1 Araştırma Modeli

Bu araştırma ortaokul düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin internet bağımlılıkları ile sosyal uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma gerçekleştirilirken ilişkiel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkiel tarama modeli; iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin durumunu ölçmeye yarayan bir araştırma deseni olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2014). Araştırma niceliksel olarak yapılmıştır.

5.2 Araştırmanın Evreni ve Katılımcılar

Büyüköztürk vd. (2014), iki tür evren olduğundan bahsetmiştir. Bunlardan biri hedef, diğeri ise ulaşılabilir evrendir. Bu çalışmada ulaşılabilir evren kullanılmıştır. Yani İstanbul ilindeki Bilim ve Sanat Merkezleri'nde eğitim gören özel yetenekli öğrenciler çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırma evrenini İstanbul ili sınırları içerisinde BİLSEM' de eğitim gören ortaokul kademesindeki özel yetenekli öğrenciler oluşturmaktadır. İstanbul ilinde Anadolu yakasında 3 ve Avrupa yakasında 3 olmak üzere toplamda 6 Bilim ve Sanat Merkezi'nde uygulama yapılmıştır. BİLSEM'de eğitim gören ortaokul kademesindeki özel yetenekli öğrencilerden Anadolu yakasında 1.100 ve Avrupa yakasında 1.050 olmak üzere toplam 2.150 kişi evreni oluşturmaktadır.

Anderson (1990)'a göre %95 güven aralığında ortalama 2.150 kişilik bir evreni 322 özel yetenekli çocuğun temsil edeceği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda yapılan değerlendirmeler sonucunda minimum 322 özel yetenekli BİLSEM'e kayıtlı ortaokul öğrencisi ile araştırmanın yapılmasına karar verilmiş ve 338 öğrenciye ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında örneklemin seçiminde yöntem olarak basit tesadüfi örnekleme yönteminin kullanılmıştır. Bu yöntemde özel yetenekli öğrenciler arasından rastgele seçilecek olan ve evreni temsil edebilecek kadar kişiye nicel yöntem ile oluşturulmuş olan anket formunun uygulanması sağlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2014).

Yapılmış olan bu çalışmaya katılan Bilim ve Sanat Merkezi ortaokul düzeyindeki özel yetenek öğrencilerinin %48,8'i kız ve %51,2'si erkek; öğrencilerin %58,6'sı 5, %19,2'si 6, %10,7'si 7 ve %11,5'i ise 8.sınıf; öğrencilerin %61,2'si 9-11 yaş, %37,9'nun 12-14 yaş, %0,9'nun 15-17 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir.

Bu araştırmada öğrencilerin kişisel bilgilerini elde etmek için Demografik Bilgi Formu, öğrencilerin internet düzeylerini ölçmek için Nichols ve Nicki'nin (2004) geliştirmiş olduğu Türkçeye uyarlamasının Kayri ve Günüş'ün (2009) yaptığı internet bağımlılığı ölçeği ile öğrencilerin sosyal uyumlarını ölçmek için Aydoğdu'nun (2020) geliştirdiği, Sosyal Uyum Ölçeği uygulanmıştır.

5.3 Veri Toplama Araçları

5.3.1 Demografik bilgi formu

Öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek için demografik bilgi formu kullanılmıştır. Bu form içerisinde öğrencilerin yetenek alanı, cinsiyet, sınıf, yaş, kardeş sayısı, annesinin eğitim durumu, babasının eğitim durumu ve internet kullanım sıklığı bulunmaktadır.

5.3.2 İnternet bağımlılığı ölçeği

İnternet bağımlılığı temel olarak bireyin internet başında uzun süre kalmasını ifade etmektedir. Bu internet bağımlılığının tespit edilebilmesi için alan yazın incelendiğinde yeterli sayıda ölçeğin bulunmadığı görülmektedir. Bu nedenle internet bağımlılığı ölçeği ile ilgili olarak ölçme aracı geliştirme veya uyarlama ihtiyacının doğduğu belirlenmiştir.

2004 yılında Nichols ve Nicki'nin geliştirmiş olduğu İnternet Bağımlılığı Ölçeği Kayri ve Günüş tarafından 2009 yılında Türkçeye uyarlanarak yapı geçerliliği ve iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı belirlenmiştir. Nichols ve Nicki'nin 2004 yılında oluşturmuş oldukları ölçeğin özğün formu içerisinde iç tutarlılık katsayısının .95 olduğu belirlenmiştir. Kayri ve Günüş'ün yapmış olduğu uyarlama çalışmasında araştırmaya katılan 277 katılımcı üzerinde çalışma yapılmış ve ölçeğin iç tutarlılık katsayısının 0,93 olduğu görölmektedir.

Yapılan ölçek uyarlaması sonucunda çalışma grubu içerisindeki bireylerin % 11,6 (32)'sının internet bağımlısı olma yolunda risk içerisinde oldukları ortaya çıkmıştır. Yapmış olduğumuz bu çalışmada da Kayri ve Günüş'ün (2009) uyarlamış olduğu internet bağımlılık ölçeği kullanılmıştır. Yapılan çalışmada internet bağımlılığı ölçeğinin güvenirlilik analizi yapıldığında güvenirlilik katsayısı değerinin ,937 olduğu belirlenmiştir.

5.3.3 Sosyal uyum ölçeği

Bu araştırmada sosyal uyum ölçeği 2020 yılında Aydoğdu'nun geliştirmiş olduğu şekilde kullanılmıştır. Aydoğdu'nun 2020 yılında yapmış olduğu çalışmada ortaokulların altıncı ve yedinci sınıflarında öğrenim gören çocukların sosyal uyumlarının belirlenmesi amacıyla geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Burada çalışma ortaokulların altıncı ve yedinci sınıflarında öğrenim gören 668 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeğe yapı ve ölçüt geçerliliği yapılmıştır. Toplam varyansın %38,38 ini açıklayan bir ölçek oluşturulmuştur. Ölçme aracının güvenirliliğinin belirlenmesi için yapılmış olan iç tutarlık 0,95 değerinde hesaplanmıştır. Bu ölçek çocukların sosyal uyumlarının ölçülmesinde kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir araç olarak görölmektedir. Bu nedenle çalışmada Sosyal Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Yapılan çalışmada sosyal uyum ölçeğinin güvenirlilik analizi yapıldığında güvenirlilik katsayısı değerinin ,957 olduğu belirlenmiştir.

5.4 Veri Toplama Süreci

Bu araştırmada ortaokul düzeyindeki özel yetenek öğrencilerinin internet bağımlılıkları ile sosyal uyum arasındaki ilişkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrenciler hakkında bilgi sahibi olmak için kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Etik kurul ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerekli izinler alınmıştır. Anket araştırmacı tarafından özel eğitim kurumlarına gidilerek tek tek her öğrenciye uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Anketlerin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için öğrencilere tek tek çalışmanın neden yapıldığına ilişkin açıklamalar yapılmış ve internet bağımlılığı testi, sosyal uyum ölçeği ve kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Bu çalışma 2020-2021 yılları arasında yapılmıştır.

5.5 Verilerin Analizi

Yapılmış olan bu araştırma sonucunda elde edilmiş olan veriler IBM SPSS 22 paket programına işlenerek değerlendirilmiştir. Öncelikle çalışmada; Tanımlayıcı istatistik, verilerin ortalama ve standart sapmaları belirlenmiştir. Değişkenlerin çeşitli demografik özelliklere göre farklılaşmasını belirlemek için bağımsız örneklem için t Testi ve ANOVA, internet bağımlılığı ile sosyal uyum arasındaki ilişkinin belirlenmesi için Pearson korelasyon katsayısı ve çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

6. BULGULAR

6.1 Demografik Değişkenler İçin Frekans Analizi

Tablo 6.1: Demografik değişkenlerin frekans tablosu

Demografik Faktörler		N	%
Yetenek Alanı	Müzik	32	9,5
	Görsel Sanatlar/Resim	30	8,9
	Zihinsel/Genel Yetenek	261	77,2
	Zihinsel/Genel Yetenek, Müzik	5	1,5
	Zihinsel/Genel Yetenek, Görsel Sanatlar/Resim	8	2,3
	Görsel Sanatlar/Resim, Müzik	2	0,6
Cinsiyet	Kız	165	48,8
	Erkek	173	51,2
Sınıf	5	198	58,6
	6	65	19,2
	7	36	10,7
	8	39	11,5
Yaş	09-11	207	61,2
	12-14	128	37,9
	15-17	3	0,9
Kardeş Sayısı	0	61	18
	1	180	53,3
	2	48	14,2
	3-4-5 üstü	49	14,6
Annenizin Eğitim Durumu	İlkokul	24	7,1
	Ortaokul	21	6,2
	Lise	88	26
	Lisans	145	42,9
	Yüksek Lisans	39	11,5
Babanızın Eğitim Durumu	Doktora	21	6,2
	İlkokul	21	6,2
	Ortaokul	27	8
	Lise	82	24,3
	Lisans	124	36,7
İnternet Kullanım Sıklığı	Yüksek Lisans	57	16,9
	Doktora	27	8
	Günde 1,2 saat	87	25,7
	Günde 3-4 saat	108	32
	Günde 5-6 saat	84	24,9
Toplam	Günde 7 saat ve üzeri	59	17,5
		338	100

Bu çalışmaya katılan ortaokul düzeyindeki özel yetenek öğrencilerinin Tablo 1'e göre % 48,8'inin kız ve % 51,2'sinin erkek; öğrencilerin % 58,6'sı

5, % 19,2'si 6, % 10,7'si 7 ve % 11,5'i ise 8.sınıf; öğrencilerin % 61,2'si 9-11 yaş, % 37,9'nun 12-14 yaş, % 0,9'nun 15-17 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin kardeş sayıları incelendiğinde %18'nin hiç kardeşi olmadığı, % 53,3'nün 1 kardeş, % 14,2'sinin 2 kardeş, % 14,6'sının % 9,8'nin 3-4-5 üstü kardeşe sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin anneleri ve babalarının eğitim durumları incelendiğinde; % 7,1'nin annesi ilkokul, % 6,2'sinin annesi ortaokul, %26'sının annesi lise, % 42,9'nun annesi lisans, % 11,5'nin annesi yüksek lisans ve % 6,2'sinin annesi doktora; % 6,2'sinin babası ilkokul, %8'inin babası ortaokul, % 24,3'nün babası lise, % 36,7'sinin babası lisans, % 16,9'nun babası yüksek lisans ve %8'nin babası doktora mezundur. Öğrencilerin anne ve babalarının büyük çoğunluğunun lisans ve üstü eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin internet kullanım sıklığı incelendiğinde %25,7'sinin günde 1-2 saat, %32'sinin günde 3-4 saat, %24,9'nun günde 5-6 saat ve %17,5'nin ise günde 7 saat ve üzeri interneti kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun interneti çok sık kullandıkları belirlenmiştir.

Fark ve ilişki testlerine geçilmeden önce verilerin dağılımı değerlendirilmiştir. verilere ilişkin betimsel istatistikler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 6.2: Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler

	Ortalama	S	Çarpıklık	Basıklık
Yoksunluk	2.40	0.67	-0.17	-0.32
Kontrol Güçlüğü	2.13	0.71	0.32	-0.63
İşlevsellikte Bozulma	2.05	0.76	0.46	-0.49
Sosyal İzolasyon	1.73	0.68	0.94	0.47
Sosyal Uyum	4.31	0.46	-0.82	2.02

Yapmış olduğumuz bu çalışmada verilerin dağılımındaki bulgular ele alınarak incelemesi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucuna basıklık ve çarpıklık değerlerinin ele alındığı görülmektedir. Basıklık ve çarpıklık değerleri literatürdeki çalışmalar incelendiğinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Fakat sosyal bilimlerde basıklık ve çarpıklık değerinin yaygın olarak $\pm 1,5$

olarak kabul edildiği görülmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013: 349; Field, 2005: 72). Bu çalışmada elde edilmiş olan çarpıklık ve basıklık değerlerinin incelenmesi sonucunda çarpıklık değerlerinin -.17 ile .94 arasında, basıklık değerlerinin -0.32 ile 2.02 arasında değiştiği görülmektedir. Bu değerlerin incelenerek yorumlanması sonucunda verilerin normal dağılımdan sapma göstermediği, normal dağılım sınırları içerisinde olduğu görülmektedir.

6.2 İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Uyumun Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşması

İnternet bağımlılığı ve sosyal uyumun, demografik değişkenlere göre farklılaşması değerlendirilmiştir.

6.2.1 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun cinsiyete göre farklılaşması

İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun cinsiyete göre farklılaşması Bağımsız Örneklem için t Testi ile değerlendirilmiş analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 6.3: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Cinsiyete Göre Farklılaşması t-Testi Sonuçları

Düzeyleyler	Cinsiyet	N	Ortalama	Sd	t	p
Yoksunluk	Kadın	165	2,26	336	-3,80	,000
	Erkek	173	2,53			
Kontrol Güçlüğü	Kadın	165	1,96	336	-4,01	,000
	Erkek	173	2,27			
İşlevsellikte Bozulma	Kadın	165	1,82	336	-5,60	,000
	Erkek	173	2,27			
Sosyal İzolasyon	Kadın	165	1,54	336	-4,79	,000
	Erkek	173	1,89			
Sosyal Uyum	Kadın	165	4,36	336	2,22	,034
	Erkek	173	4,25			

Tablo 3'te elde edilen veriler incelendiğinde yoksunluk [t (336) =-3,80, p= ,000], kontrol güçlüğü (t=-3,80, p=,000), işlevsellikten bozulma [t (336) =-5,60, p=,000], sosyal izolasyon [t (336) =-4,79, p=,000] ve sosyal uyum [t (336) =2,22, p=,027] değişkenlerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir.

Kontrol glg, işlevsellikten bozulma, sosyal izolasyon ve yoksunluk düzeylerinde erkek çocukların kız çocuklarına göre internet bağımlılıkları daha yüksektir. Kız ocukların erkek çocuklara göre sosyal uyum düzeyleri daha yüksektir.

6.2.2 İnternet bağımlılığı ve sosyal uyumun sınıf düzeyine göre farklılaşması

İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun sınıf düzeylerine göre farklılaşması ANOVA Testi ile değerlendirilmiş analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, yoksunluk [$F(3, 334) = 4.76, p < .05$], kontrol glg [$F(3, 334) = 3.88, p < .05$], işlevsellikten bozulma [$F(3, 334) = 2.97, p < .05$], sosyal izolasyonun [$F(3, 334) = 8.63, p < .05$] sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ancak, sosyal uyumun [$F(3, 334) = .14, p > .05$] sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Tablo 6.4: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Sınıf Düzeyine Gore Farklılaşması ANOVA Testi

	Sınıf	N	Ortalama	SS		K.T	Sd	K.O	F	p	Fark*
Yoksunluk	5	198	2.42	0.67	Gruplar arası	6.14	3.00	2.05	4.76	0.00	8>7; 8>6
	6	65	2.25	0.60	Gruplar içi	143.61	334.00	0.43			
	7	36	2.26	0.71	Toplam	149.75	337.00				
	8	39	2.72	0.60							
Kontrol Güçlüğü	5	198	2.12	0.68	Gruplar arası	5.76	3.00	1.92	3.88	0.01	8>7; 8>6
	6	65	2.04	0.68	Gruplar içi	165.10	334.00	0.49			
	7	36	1.97	0.80	Toplam	170.86	337.00				
	8	39	2.46	0.74							
İşlevsellikte Bozulma	5	198	2.04	0.72	Gruplar arası	5.07	3.00	1.69	2.97	0.03	-
	6	65	1.98	0.71	Gruplar içi	190.15	334.00	0.57			
	7	36	1.91	0.85	Toplam	195.22	337.00				
	8	39	2.37	0.90							
Sosyal İzolasyon	5	198	1.69	0.63	Gruplar arası	11.16	3.00	3.72	8.63	0.00	8>7; 8>6; 8>5
	6	65	1.61	0.59	Gruplar içi	144.06	334.00	0.43			
	7	36	1.62	0.65	Toplam	155.22	337.00				
	8	39	2.22	0.87							
Sosyal Uyum	5	198	4.30	0.46	Gruplar arası	0.10	3.00	0.03	0.14	0.94	-
	6	65	4.33	0.55	Gruplar içi	76.26	334.00	0.23			
	7	36	4.34	0.37	Toplam	76.36	337.00				
	8	39	4.30	0.52							

*Post-hoc: Scheffe

Varyansın homojen dağıldığı belirlendiği için post-hoc analizlerinden Scheffe uygulanmıştır. Analiz sonuçlarında, yoksunluk ve kontrol gücü açısından 8. Sınıfta olan öğrencilerin 6. ve 7. Sınıftaki öğrencilerden daha yüksek ortalamalara sahip oldukları; sosyal izolasyon açısından ise 8. Sınıfta olan öğrencilerin 5., 6., ve 7. Sınıftaki öğrencilerden daha yüksek ortalamalara sahip oldukları belirlenmiştir.

6.2.3 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun yaşa göre farklılaşması

İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun yaşa göre farklılaşması Bağımsız Örneklemeler için t Testi ile değerlendirilmiş analiz sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 6.5: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Yaşa Göre Farklılaşması t-Testi Sonuçları

Düzeyleyler	Yaş	N	Ortalama	Sd	t	p
Yoksunluk	9-11	207	2,38	336	-,752	,453
	12-14	128	2,43			
Kontrol Güçlüğü	9-11	207	2,10	336	-,628	,530
	12-14	128	2,15			
İşlevsellikte Bozulma	9-11	207	2,04	336	-,361	,760
	12-14	128	2,07			
Sosyal İzolasyon	9-11	207	1,68	336	-1,084	,167
	12-14	128	1,78			
Sosyal Uyum	9-11	207	4,31	336	,271	,786
	12-14	128	4,29			

Analiz sonuçlarına göre, yoksunluk [$t(336) = -,75, p>.05$], kontrol gücü [$t(336) = -,63, p>.05$], işlevsellikten bozulma [$t(336) = -,36, p>.05$], sosyal izolasyon [$t(336) = -1,08, p>.05$] ve sosyal uyumun [$t(336) = -,27, p>.05$] yaşa göre istatistiksel düzeyde anlamlı olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir.

6.2.4 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun kardeş sayısına göre farklılaşması

İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun kardeş sayısına göre farklılaşması ANOVA Testi ile değerlendirilmiş analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, yoksunluk [$F(3, 334) = 1.56, p > .05$], kontrol güçlüğü [$F(3, 334) = 1.38, p > .05$], işlevsellikten bozulma [$F(3, 334) = 1.59, p > .05$], sosyal izolasyonun [$F(3, 334) = 2.63, p > .05$] ve sosyal uyumun [$F(3, 334) = .75, p > .05$] kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Tablo 6.6: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Kardeş Sayısına Gore Farklılaşması ANOVA Testi

	Kardeş Sayısı	N	SS		K.T	Sd	K.O	F	p	Fark*	
Yoksunluk	0	61	2.40	0.76	Gruplar arası	2.07	3.00	0.69	1.56	0.20	-
	1	180	2.34	0.66	Gruplar içi	147.68	334.00	0.44			
	2	48	2.53	0.59	Toplam	149.75	337.00				
	3 ve üzeri	49	2.52	0.62							
Kontrol Güçlüğü	0	61	2.24	0.85	Gruplar arası	2.09	3.00	0.70	1.38	0.25	-
	1	180	2.05	0.70	Gruplar içi	168.77	334.00	0.51			
	2	48	2.19	0.54	Toplam	170.86	337.00				
	3 ve üzeri	49	2.18	0.71							
İşlevsellikte Bozulma	0	61	2.14	0.90	Gruplar arası	2.75	3.00	0.92	1.59	0.19	-
	1	180	1.98	0.68	Gruplar içi	192.47	334.00	0.58			
	2	48	2.21	0.72	Toplam	195.22	337.00				
	3 ve üzeri	49	2.08	0.89							
Sosyal İzolasyon	0	61	1.78	0.74	Gruplar arası	3.58	3.00	1.19	2.63	0.05	-
	1	180	1.65	0.62	Gruplar içi	151.64	334.00	0.45			
	2	48	1.94	0.68	Toplam	155.22	337.00				
	3 ve üzeri	49	1.74	0.76							
Sosyal Uyum	0	61	4.37	0.46	Gruplar arası	0.51	3.00	0.17	0.75	0.52	-
	1	180	4.32	0.52	Gruplar içi	75.85	334.00	0.23			
	2	48	4.23	0.32	Toplam	76.36	337.00				
	3 ve üzeri	49	4.29	0.46							

*Post-hoc: Scheffe

6.2.5 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun annenin eğitim durumuna göre farklılaşması

İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun annenin eğitim durumuna göre farklılaşması ANOVA Testi ile değerlendirilmiş analiz sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, yoksunluk [$F(3, 334)= 1.25, p>.05$], kontrol güçlüğü [$F(3, 334)= 1.67, p>.05$], sosyal izolasyonun [$F(3, 334)= 1.72, p>.05$] ve sosyal uyumun [$F(3, 334)= .94, p>.05$] annenin eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ancak, işlevsellikten bozulmanın [$F(3, 334)= 3.77, p<.05$] annenin eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir.

Varyansın homojen dağıldığı belirlendiği için post-hoc analizlerinden Scheffe uygulanmıştır. Analiz sonuçlarında, sosyal izolasyon açısından annesi lise mezunu olan öğrencilerin, annesi lisans mezunu olan öğrencilerden daha yüksek ortalamalara sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 6.7: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Annenin Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması ANOVA Testi

	Anne Eğitim	N	SS		K.T	Sd	K.O	F	<i>p</i>	Fark*	
Yoksunluk	≤Ortaokul	45	2.27	0.65	Gruplar arası	1.67	3.00	0.56	1.25	0.29	-
	Lise	88	2.50	0.65	Gruplar içi	148.08	334.00	0.44			
	Lisans	145	2.38	0.66	Toplam	149.75	337.00				
	Y. Lisans/Dr.	60	2.42	0.71							
Kontrol Güçlüğü	≤Ortaokul	45	2.10	0.79	Gruplar arası	2.52	3.00	0.84	1.67	0.17	-
	Lise	88	2.27	0.68	Gruplar içi	168.34	334.00	0.50			
	Lisans	145	2.05	0.68	Toplam	170.86	337.00				
	Y. Lisans/Dr.	60	2.11	0.75							
İşlevsellikte Bozulma	≤Ortaokul	45	2.02	0.89	Gruplar arası	6.40	3.00	2.13	3.77	0.01	Lise>Lisans
	Lise	88	2.24	0.71	Gruplar içi	188.82	334.00	0.57			
	Lisans	145	1.92	0.66	Toplam	195.22	337.00				
	Y. Lisans/Dr.	60	2.15	0.89							
Sosyal İzolasyon	≤Ortaokul	45	1.74	0.73	Gruplar arası	2.36	3.00	0.79	1.72	0.16	-
	Lise	88	1.81	0.65	Gruplar içi	152.86	334.00	0.46			
	Lisans	145	1.63	0.61	Toplam	155.22	337.00				
	Y. Lisans/Dr.	60	1.81	0.80							
Sosyal Uyum	≤Ortaokul	45	4.22	0.55	Gruplar arası	0.64	3.00	0.21	0.94	0.42	-
	Lise	88	4.30	0.49	Gruplar içi	75.73	334.00	0.23			
	Lisans	145	4.33	0.45	Toplam	76.36	337.00				
	Y. Lisans/Dr.	60	4.36	0.46							

*Post-hoc: Scheffe

6.2.6 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun baba eğitim durumuna göre farklılaşması

İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun babanın eğitim durumuna göre farklılaşması ANOVA Testi ile değerlendirilmiş analiz sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, yoksunluk [$F(3, 334)= 1.02, p>.05$], kontrol gücü [$F(3, 334)= .76, p>.05$], işlevsellikten bozulma [$F(3, 334)= .59, p>.05$], sosyal izolasyonun [$F(3, 334)= .83, p>.05$] ve sosyal uyumun [$F(3, 334)= .20, p>.05$] babanın eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Tablo 6.8: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun Baba Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması ANOVA Testi

	Baba Eğitim	N	SS		K.T	Sd	K.O	F	<i>p</i>	Fark*	
Yoksunluk	≤Ortaokul	48	2.47	0.58	Gruplar arası	1.36	3.00	0.45	1.02	0.38	-
	Lise	82	2.49	0.68	Gruplar içi	148.39	334.00	0.44			
	Lisans	124	2.34	0.67	Toplam	149.75	337.00				
	Y. Lisans/Dr.	84	2.38	0.69							
Kontrol Güçlüğü	≤Ortaokul	48	2.20	0.66	Gruplar arası	1.16	3.00	0.39	0.76	0.52	-
	Lise	82	2.20	0.69	Gruplar içi	169.70	334.00	0.51			
	Lisans	124	2.08	0.69	Toplam	170.86	337.00				
	Y. Lisans/Dr.	84	2.07	0.80							
İşlevsellikte Bozulma	≤Ortaokul	48	2.07	0.77	Gruplar arası	1.03	3.00	0.34	0.59	0.62	-
	Lise	82	2.14	0.72	Gruplar içi	194.19	334.00	0.58			
	Lisans	124	2.01	0.72	Toplam	195.22	337.00				
	Y. Lisans/Dr.	84	2.03	0.85							
Sosyal İzolasyon	≤Ortaokul	48	1.84	0.68	Gruplar arası	1.15	3.00	0.38	0.83	0.48	-
	Lise	82	1.74	0.66	Gruplar içi	154.08	334.00	0.46			
	Lisans	124	1.66	0.60	Toplam	155.22	337.00				
	Y. Lisans/Dr.	84	1.74	0.80							
Sosyal Uyum	≤Ortaokul	48	4.29	0.51	Gruplar arası	0.14	3.00	0.05	0.20	0.90	-
	Lise	82	4.31	0.45	Gruplar içi	76.22	334.00	0.23			
	Lisans	124	4.30	0.50	Toplam	76.36	337.00				
	Y. Lisans/Dr.	84	4.35	0.45							

*Post-hoc: Scheffe

6.2.7 İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun internet kullanım sıklığına göre farklılaşması

İnternet bağımlılığının ve sosyal uyumun internet kullanım sıklığına göre farklılaşması ANOVA Testi ile değerlendirilmiş analiz sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, yoksunluk [$F(3, 334)= 7.35, p<.05$], kontrol güçlüğü [$F(3, 334)= 7.64, p<.05$], işlevsellikten bozulma [$F(3, 334)= 5.50, p<.05$] ve sosyal izolasyonun [$F(3, 334)= 7.14, p<.05$] internet kullanım sıklığına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı, ancak sosyal uyumun [$F(3, 334)= 1.08, p>.05$] internet kullanım sıklığına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Varyansın homojen dağıldığı belirlendiği için post-hoc analizlerinden Scheffe uygulanmıştır. Analiz sonuçlarında, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikten bozulma ve sosyal izolasyon açısından interneti günde 1-2 saat kullanan öğrencilerin, interneti, 3-4, 5-6 veya 7'den fazla saat kullanan öğrencilerden daha düşük ortalamalara sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 6.9: İnternet Bağımlılığının ve Sosyal Uyumun İnternet Kullanım Sıklığına Göre Farklılaşması ANOVA Testi

	İnternet Kullanım Sıklığı	N	SS		K.T	Sd	K.O	F	p	Fark*	
Yoksunluk	Günde 1-2 saat	87	2.13	0.72	Gruplar arası	9.27	3.00	3.09	7.35	0.00	1-2<3-4; 1-2<5-7; 1-2<7 ve üzeri
	Günde 3-4 saat	108	2.53	0.62	Gruplar içi	140.48	334.00	0.42			
	Günde 5-7 saat	84	2.50	0.62	Toplam	149.75	337.00				
	Günde 7 saat ve üzeri	59	2.44	0.63							
Kontrol Güçlüğü	Günde 1-2 saat	87	1.83	0.66	Gruplar arası	10.97	3.00	3.66	7.64	0.00	1-2<3-4; 1-2<5-7; 1-2<7 ve üzeri
	Günde 3-4 saat	108	2.16	0.72	Gruplar içi	159.90	334.00	0.48			
	Günde 5-7 saat	84	2.27	0.73	Toplam	170.86	337.00				
	Günde 7 saat ve üzeri	59	2.29	0.64							
İşlevsellikte Bozulma	Günde 1-2 saat	87	1.78	0.73	Gruplar arası	9.20	3.00	3.07	5.50	0.00	1-2<3-4; 1-2<5-7; 1-2<7 ve üzeri
	Günde 3-4 saat	108	2.09	0.79	Gruplar içi	186.03	334.00	0.56			
	Günde 5-7 saat	84	2.18	0.82	Toplam	195.22	337.00				
	Günde 7 saat ve üzeri	59	2.20	0.55							
Sosyal İzolasyon	Günde 1-2 saat	87	1.45	0.51	Gruplar arası	9.35	3.00	3.12	7.14	0.00	1-2<3-4; 1-2<5-7; 1-2<7 ve üzeri
	Günde 3-4 saat	108	1.81	0.73	Gruplar içi	145.88	334.00	0.44			
	Günde 5-7 saat	84	1.86	0.69	Toplam	155.22	337.00				
	Günde 7 saat ve üzeri	59	1.80	0.69							
Sosyal Uyum	Günde 1-2 saat	87	4.35	0.52	Gruplar arası	0.73	3.00	0.25	1.08	0.36	-
	Günde 3-4 saat	108	4.26	0.49	Gruplar içi	75.63	334.00	0.23			
	Günde 5-7 saat	84	4.37	0.41	Toplam	76.36	337.00				
	Günde 7 saat ve üzeri	59	4.28	0.48							

*Post-hoc: Scheffe

6.2.8 İnternet bağımlılığı ve sosyal uyumun arasındaki ilişkiler

İnternet bağımlılığı ve sosyal uyumun arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon katsayısı ile incelenmiş, analiz sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 6.10: İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Uyumun Arasındaki İlişkiler

	Yoksunluk	Kontrol Güçlüğü	İşlevsellik Bozukluğu	Sosyal İzolasyon	Sosyal Uyum
Yoksunluk	-				
Kontrol Güçlüğü	.677**	-			
İşlevsellik Bozukluğu	.637**	.723**	-		
Sosyal İzolasyon	.511**	.613**	.695**	-	
Sosyal Uyum	-.290**	-.469**	-.428**	-.459**	-

*p<.05, **p<.01

Analiz sonuçları incelendiğinde, sosyal uyum ile yoksunluk ($r = -.29$, $p<.05$), kontrol güçlüğü ($r = -.47$, $p<.05$), işlevsellik bozukluğu ($r = -.43$, $p<.05$) ve sosyal izolasyon ($r = -.46$, $p<.05$) arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğu gözlenmiştir.

İnternet bağımlılığının sosyal uyum üzerindeki yordayıcı etkisi çoklu doğrusal regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 6.11: Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Yordayıcı Değişkenler	B	SH	β	t	p
(Sabit)	5.00	0.09		58.35	0.00
Yoksunluk	0.09	0.05	0.12	1.79	0.07
Kontrol Güçlüğü	-0.22	0.05	-0.33	-4.36	0.00
İşlevsellik Bozukluğu	-0.06	0.05	-0.09	-1.11	0.27
Sosyal İzolasyon	-0.18	0.05	-0.26	-3.86	0.00
R^2	0.28				
F	31.55				

Regresyon analizi sonucunda, regresyon modelinin yaklaşık % 28'ini açıkladığı [$F(4, 333) = 31.55$, $p<.05$] belirlenmiştir. Kontrol güçlüğü ($\beta = -.33$, $p<.05$) ve sosyal izolasyonun ($\beta = -.26$, $p<.05$) modele anlamlı katkılarına olduğu ancak, yoksunluğun ($\beta = .12$, $p>.05$) ve işlevsellikte bozulmanın ($\beta = -.09$, $p>.05$) ise modele anlamlı katkılarına olmadığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, kontrol güçlüğüne ve sosyal izolasyonun artmasının sosyal uyumu düşürdüğü ifade edilebilir.

7. TARTIŞMA

Bu çalışmada ortaokul düzeyindeki özel yetenekli çocukların internet bağımlılığı düzeylerinin sosyal uyum düzeylerine yordayıcı etkisi değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulgularına bakıldığında hipotez ile paralel şekilde; öğrencilerin internet bağımlılığı arttıkça sosyal uyum düzeylerinin azaldığı görülmektedir.

Alan yazında yer alan çalışmalara bakıldığında çalışmamızı destekleyen sonuçlara ulaşılmıştır. Biçer'in (2014) yapmış olduğu çalışmada sosyal beceri eğitimi alan öğrencilerin internet bağımlılığı puanlarının, kontrol grubundaki öğrencilerin puanlarından daha düşük olduğu görülmektedir. Diğer çalışmalara bakıldığında; bireylerin sosyal yaşamlarına internet kullanımının olumsuz şekilde etki ettiği (Kraut ve ark., 1998; Kiesler ve Kraut, 1999), internet bağımlılığı ve sosyal uyum arasında negatif yönlü bir ilişki bulunduğu (Çelik ve Hanımoğlu, 2020), Öğrencilerin internet başında geçirdikleri süre arttıkça kendilerini sosyal olarak izole ettikleri ve sosyal ortamlardaki etkileşimlerinin azaldığı (Sezen, 2018; Taçyıldız, 2010) belirlenmiştir.

Pandemi döneminde bireylerin vakitlerinin çoğunu evde geçirmeleri nedeniyle internet ve sosyal medya kullanımlarında artış olduğu gözlenmektedir. Yıldırım'ın (2020) yapmış olduğu çalışmada pandemi döneminde bireylerin internet kullanımlarının arttığı buna bağlı olarak da sosyal uyum düzeylerinde bir düşüş olduğu görülmektedir. Çalışmamızı bu bağlamda değerlendirecek olursak; pandemi döneminde online eğitime geçilmesi, bulaş riski nedeniyle çocukların arkadaşlarından ve sosyal çevreden uzaklaşması onları daha fazla internet kullanımına yöneltmiştir ve dolayısıyla sosyal uyum düzeylerini olumsuz yönde etkilemiştir şeklinde yorumlayabiliriz.

Literatür incelendiğinde çalışmanın bulgularını desteklemeyen çalışmaların da olduğu görülmektedir. Robinson ve ark. (2000) internet'in çoğu zaman kişilere yüz yüze (video konferans, vb.) konuşma imkânı vererek sosyalleştirdiğini ve sosyal yaşamı desteklediği sonucuna ulaşmışlardır.

Stepanikova ve arkadaşlarının (2010) yapmış olduğu çalışmada da sosyal ilişkileri destekleyen internet gibi araçların yardımı sonucunda sosyalleşmenin arttığı belirlenmiştir. Buradan ortaya çıkan sonuç ise sosyal yaşamı internet kullanımının desteklediğidir (Dinçer, 2014).

Araştırmanın bulgularına bakıldığında; ortaokula devam eden özel yetenekli çocukların internet bağımlılığı üzerine durumları incelendiğinde erkek çocuklarda kız çocuklara göre bağımlılık düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Sosyal uyumda ise kız çocuklarından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Literatür içerisinde yapılan çalışmalar incelendiğinde erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin kızlara göre yüksek olduğu belirlenmiştir (Sezen, 2018; Taçyıldız, 2010; Doğan, 2013; Alaçam, 2012). Yapılan başka çalışmada ise internet bağımlılığında cinsiyetlere göre bir farklılık olmadığı belirlenmiştir fakat oyun bağımlılığı kavramı incelendiğinde erkeklerin kızlara göre daha bağımlı olduğu görülmektedir (Horzum, 2011). Üniversite öğrencileri üzerine yapılan çalışmada erkeklerin kızlara oranla oyun bağımlılıklarının ve buna bağlı olarak da internet kullanım oranlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Odabaş, 2016; Çakır ve ark., 2011). İlköğretim öğrencileri ile yapılan diğer bir çalışmada da internet ve oyun bağımlılık düzeylerinin erkeklerde daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Şahin ve Tuğrul, 2012). Sezen'in 2018 yılında yapmış olduğu tez çalışmasında da erkek çocukların kız çocuklara göre internet bağımlılığının yüksek olduğu belirlenmiştir (Sezen, 2018). Lise öğrencileri ile yapılan bir diğer çalışmada ise cinsiyet değişkenine göre sosyal uyum becerilerinin farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır ve çalışmamızın bulgularını desteklemediği görülmüştür.

Bu çalışmada yaş ile internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal uyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Özen ve Korukçu'nun 2010 yılında yapmış olduğu "Yalnızlık Olgusu ve Sanal Sohbetin Yalnızlığın Paylaşımına etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma" adlı çalışmada bireylerin aşırı internet kullanımının yaşla bir bağlantısı olmadığı ve internetin yoğun bir şekilde kullanılmasının kişilerin ev dışındaki sosyal aktivitelerinin, eğitsel performansının azalmasına, çevreyle daha az iletişim kurulmasına ve sosyal uyum düzeyinin azalmasına yol açtığı görülmektedir. Literatürde yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde çalışmamızın bulgularını

desteklemediği görülmektedir. Usta'nın 2016 yılında yapmış olduğu çalışmada 12-17 yaş aralığında olan grubun 7-11 yaş aralığında olanlara göre internet bağımlılığının yüksek olduğu belirlenmiştir. Kurt ve ark'nın 2014 yılında yapmış olduğu çalışmada 14 yaşında olan öğrencilerin 12 yaşında olanlara göre daha çok bilgisayarla ilgili oldukları belirlenmiştir. 12-18 yaş aralığındaki çocuklar üzerine yapılan bir diğer çalışmada internet bağımlılığı en yüksek olan grubun 14, 15, 16 ve 17 yaş grubundaki kişiler olduğu belirlenmiştir (Doğan, 2013). Öğrencilerin ergenlik dönemine girmesiyle birlikte internet ve oyun gibi etkileşim araçlarına eğilimin arttığı belirlenmiştir.

Kardeş sayısı ile internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal uyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu konu üzerine yurt içi ve yurt dışı literatürde bir bulguya rastlanmamıştır.

Yoksunluk, kontrol güçlüğü ve sosyal izolasyon boyutlarında annenin eğitim durumu ile internet bağımlılığını düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamışken, işlevsellikten bozulma boyutunda ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki görülmüştür. Sosyal uyum değişkeni ile annenin ve babanın eğitim durumu arasında anlamlı ilişki yokken, babanın eğitim durumu ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanamamıştır. 2017 yılında Bayrak'ın yapmış olduğu çalışmada ise ortaokul yedinci sınıf öğrencileri ile babalarının eğitim düzeyleri ve internet günlük olarak kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı belirlenmiştir.

Bunun yanında sosyal aktiviteler, arkadaşlık ilişkileri, aile ve okul başarısı arasında ise anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı görülmektedir. Türkmen'in (2019) yapmış olduğu çalışmada ise araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre internet bağımlılığı ölçeğinin tüm boyutlarında istatistiksel olarak bir anlamlılık görülmediği belirlenmiştir. Bu araştırmanın sonucu da bizim araştırmamızı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin internet kullanım sıklığı incelendiğinde %25,7'sinin günde 1-2 saat, %32'sinin günde 3-4 saat, %24,9'nun günde 5-6 saat ve %17,5'nin ise günde 7 saat ve üzeri interneti kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun interneti çok sık kullandıkları belirlenmiştir.

Öğrencilerin bu kadar çok internete yönelmelerinin nedeni öğrencilerin çok kolay bir şekilde internete ulaşabilmeleri, çocuklarda sokak oyun kültürünün yok olması ve bilgisayar oyun piyasasında çocuklar için çok çekici oyunlar üretilmesi olarak yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan özel yetenek öğrencilerinin sınıf düzeyleri ile internet bağımlılığı düzeyleri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmekte ancak sosyal uyum düzeylerinde ise anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Brenner (1997), Chung ve Kim (2004) yılında yapmış oldukları çalışma ile bulgular tutarlılık göstermektedir. Koca ve Tunca'nın (2020) yapmış oldukları "İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığının Öğrenciler Üzerindeki Etkilerine Dair Bir Araştırma" adlı çalışmada öğrencilerin sınıf düzeyleri ile internet bağımlılık düzeyleri arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Ortaokul 6. ve 7. Sınıf öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin cinsiyet, günlük internet kullanım süresi değişkenlerine göre incelendiğinde anlamlı bir düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Bunun yanında internet bağımlılık düzeylerinin algılanan okul başarısı, anne ve babanın internet kullanımını denetleme durumu, anne ve baba birlikteliğine göre anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği belirlenmiştir.

Sonuç olarak Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğrenime devam eden ortaokul düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin internet bağımlılıklarının sosyal uyum düzeylerini negatif yönde yordadığı görülmüştür.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapmış olduğumuz bu çalışmada ortaokul düzeyinde bulunan özel yetenekli öğrencilerin internet bağımlılığı ile sosyal uyum düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre özel yetenekli öğrencilerin internet bağımlılığı arttıkça sosyal uyum düzeylerinin azaldığı görülmektedir.

Yapmış olduğumuz çalışma sonucunda ortaya çıkan önerileri şu şekilde sıralayabiliriz:

1-Okullarda internet bağımlılığı konusunda okullardaki rehberlik hocaları tarafından öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynlere eğitimler düzenlenmelidir.

2-Bireylerin sosyal uyumlarının artırılması için akademik çalışmalar yapılarak buradaki uygulamaların okullarda uygulanması sağlanmalıdır.

3-Özel yetenekli olan çocukların ebeveynlerinin ve öğretmenlerinin bu çocukların özel olduğunun farkında olması ve bu çocukların özelliklerine yönelik olarak sosyal imkanlar ve eğitim ortamı sağlamaları gerekmektedir.

4-Yapılan bu çalışmada ortaokul öğrencileri baz alınarak çalışma gerçekleştirilmiştir. İnternet bağımlılığının ilkokul düzeyine inmesinden dolayı çalışma ilkokul öğrencilerine de uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Altıntaş, E., & Gültekin, M. (2005). *Psikolojik Danışma Kuramları*. İstanbul: Aktüel Yayınları.
- Aral, N., & Aktaş, Y. (1997). Çocukların Televizyon ve Diğer Etkinliklere Harcadıkları Sürenin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13.
- Aras, E. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Kişisel ve Sosyal Uyum Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Arısoy, Ö. (2009). İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 55.
- Ataman, A. (2007). *Üstün Yetenekli Çocuklar ve Zenginleştirme*. Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görevli Öğretmenlerin Mesleki Niteliklerinin Arttırılması.
- Ataman, A. (2012). *Üstün Yetenekli Çocuk Kimdir*. Geleceğin Mimarları Üstün Yetenekliler Sempozyumu.
- Bayraktutan, F. (2005). *Aile İçi İlişkiler Açısından İnternet Kullanımı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Bayram, L. (2013). *Düzenli Spor Yapmanın İslahelerindeki Çocuk ve Gençlerin Sosyal Uyum ve İletişim Becerileri Üzerindeki Etkisi*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Doktora Tezi.
- Berk, L. E. (2013). *Çocuk Gelişimi*. Ankara: İmge Yayınevi.
- Bildiren, A. (2013). *Doğan Kitap-Üstün Yetenekli Çocuklar: Aileler ve Öğretmenler İçin Bir Kılavuz*. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık.

- Bildiren, A. (2018). *Üstün Yetenekli Çocuklar*. Pegem Atıf İndeksi.
- Bilgin, H. C. (2015). *Ortaokul Öğrencilerinin Bilgisayar Oyun Bağımlılık Düzeyleri İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişki*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uzmanlık Tezi.
- Biricik, Z. "Üniversite Öğrencilerinde Algılanan Anne Baba Tutumları İle Uyum Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- Caplan, S. E. (2002). Problematic Internet Use and Psychosocial Well-Being: Development of a Theory Based Cognitive-Behavioral Measurement Instrument. *Computers in Human Behaviour*, 553-575.
- Ceyhan, E., & Ceyhan, A. A. (2007). An Investigation of Problematic Internet Usage Behaviors on Turkish University Students. *7 th International Educational Technology Conference* (s. 115-120.). North Cyprus: Near East University.
- Chak, K., Leung, L. (2004). Shyness and locus of control as predictors of internet addiction and internet use. *Cyberpsychology & Behavior*, (5), 7, 559-570.
- Crow, D. D. (1979). Çocukta Sosyal Gelişim. D. D. Crow içinde, *Çocuk Psikolojisi* (s. 173-203). İstanbul: İbrahim Özgür Yayınları.
- Çalık, D., & Çınar, Ö. P. (2009). Geçmişten Günümüze Bilgi Yaklaşımları Bilgi Toplumu ve İnternet. *XIV. Türkiye'de İnternet Konferansı*, (s. 12-13).
- Çelen, N. (2011). *Ergenlik ve Genç Yetişkinlik*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Çitil, M. (2018). Türkiye'de Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Politikalarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 143-172.
- Davis, A. R. (2001). Patolojik İnternet Kullanımının Bilişsel-Davranışçı Bir Modeli. *İnsan Davranışındaki Bilgisayarlar*, 187-195.
- Davis, G. A. (2014). *Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimi/Öğretmenler ve Ebeveynler İçin El Kitabı*. İstanbul: Özgür Yayınları.

- Derin, S. (2013). *Lise Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Öznel İyi Oluş*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Dinçer, S., Mavaşoğlu, M., ve Mavaşoğlu, F. Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımlarının Sosyal Yaşam Üzerine Etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 2014: 145-157.
- Doğan, H., Işıklar, A., & Eroğlu, S. E. (2008). Ergenlerin Problemi İnternet Kullanımının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 106-124.
- Dönmez, N. B. (2004). *Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimlerinde Bilim Sanat Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişinde Yapılması Gereken Düzenlemeler*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Eriş, B. (2015). *Her Çocuk Üstün Yeteneklidir*. İstanbul: Alfa Eğitim.
- Gençtan, E. (2020). *Psikanaliz ve Sonrası*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gökçearsan, Ş., & Günbatar, M. S. (2012). *Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı*. Ankara: Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama.
- Gönül, A. S. (2002). İnternet Kullanımı. *Gelen Yeni Symposium*, 105-110.
- Güngören, D. (2011). *Evlilik Çatışmasının Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Uyum ve Becerilerine Etkisi*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Günüç, S. (2009). *İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi.
- Gür, Ç. (2017). *Eğitimsel ve Sosyal-Duygusal Bakış Açılılarıyla Üstün Yetenekli Çocuklar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- İncekara, H. (2013). *Üstün Yetenekli Çocuklar*. Ankara: TBMM Üstün Yetenekli Çocukların Keşfi, Eğitimleriyle İlgili Sorunların Tespiti ve Ülkemizin Gelişimine Katkı Sağlayacak Etkin İstihdamların Sağlanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu.
- Işık, M. (2007). *Anasınıfına Devam Eden Beş-Altı Yaş Çocuklarına Sosyal Uyum ve Beceri Ölçeğinin Uyarlanması ve Uygulanması*. Yüksek Lisans Tezi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2007). *Kültürel Psikoloji*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kalyencioğlu, D., & Kutlu, Y. (2010). Ergenlerin Aile İşlevi Algılarına Göre Uyum Düzeyleri. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 56-62.
- Karaman, M. K., & Kurtoğlu, M. (2009). Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılığı Hakkındaki Görüşleri. *Akademik Bilişim*, 641-650.
- Kaya, F., Erdoğan, R., & Yasin, Ç. (2014). Üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin okul yaşam kaliteleri ve arkadaşlık ilişkilerinin karşılaştırılması. *Türk Üstün Zeka ve Eğitim Dergisi*, 107-125.
- Kulaksızoğlu, P. (2004). *Ergen Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kurt, F. (2007). *Okul Öncesi Kurumlara Devam Eden Beş Altı Yaş Çocuklarının Sosyal Uyum ve Becerilerine Proje Yaklaşımlı Eğitim Programlarının Etkisinin İncelenmesi*. Ankara : Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Long, M. (2000). *The Psychology of Education*. London: Routledge Farmer.
- MEB. (2018). *Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. Ankara: Resmi Gazete.
- Murali, V., & George, S. (2007). Lost Online: An Overview of Internet Addiction. *Advances in Psychiatric Treatment*, 24-30.

- Odabaşıoğlu, G., Öztürk, Ö., Genç, Y., & Pektaş, Ö. (2007). On Olguluk Bir Seri İle İnternet Bağımlılığı Klinik Görünümleri. *Bağımlılık Dergisi*, 46-51.
- Oktay, A. (2004). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Ögel, K. (2001). *İnsan, Yaşam ve Bağımlılık Tartışmalar ve Gereğçeler*. İstanbul: IQ Kültür ve Sanat Yayıncılık.
- Ögel, K. (2012). *İnternet Bağımlılığı: İnternetin Psikolojisini Anlamak ve Bağımlılıkla Başa Çıkmak*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Özbay, Y. (2013). *Üstün Yetenekli Çocuklar ve Aileleri*. Ankara: T. C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Öztürk, E., & Uysal, K. (2013). İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma-Yazma Süreçlerinin Takvim Yaşı Yönünden Karşılaştırılması. *International Periodical For The Languages Literature and History of Turkish or Turkic*, 1041-1054.
- Robinson J P, Kestnbaum M ve ark (2000) Mass Media Use and Social Life Among Internet Users, *Social Science Computer Review*, 18 (4), p: 490, 501.
- Sak, U. (2014). *Üstün Zekalılar*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Sezgin, A. A., & Karabacak, Z. İ. (2016). Toplumsal Paylaşım Ağlarında Sosyal Tabakalaşma : Muhafazakar Burjuvaziye Yönelik Reklam Metinleri. *Journal of Human Sciences*, 1969-1983.
- Shields, M. K., & Behrman, R. E. (2000). Children and Computer Technology: Analysis and Recommendations. *Future of Children*, 4-30.
- Smith-Trawick, J. (2013). *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Sternberg, R. J., & Davidson, J. E. (2005). *Conceptions of Giftedness*. New York: Cambridge University Press.
- Sungur, G. (2010). *İlköğretim Birinci Sınıfa Devam Eden Çocukların Sosyal Uyum ve Becerilerinin İncelenmesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Şahin, M. (2007). *Madde Bağımlılığı Konusunda Türkiye'de Yapılmış Olan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Değerlendirme*. Ankara: Ankara
- Taçyıldız, Ö. (2010) *Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tan, S. (2018). *Özel Yetenekli Öğrencileri Tanılama*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tapmaz, Ç. (2012). *Halk Oyunları Çalışmalarının İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Uyum Düzeylerine Etkisi Üzerine Bir İnceleme*. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Uzbay, İ. T. (2009). Madde Bağımlılığının Tarihçesi, Tanımı, Genel Bilgiler ve Bağımlılık Yapan Maddeler. *Türk Eczacıları Birliği Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi*, 5-15.
- Vural, Z. B., & Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yaşar University*, 3348-3382.
- Yang, S. C., & Tung, C. J. (2007). Comparison of Internet Addicts and Non-Addicts in Taiwanese High School. *Computers in Human Behaviour*, 79-96.
- Yavuzer, H. (2005). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence of A New Clinical Disorder. *Cyberpsychology&Behaviour*, 237-244.

Zhou, S. J., Tang, Z. H., & Peng, Y. (2009). Internet-related Behaviour Characteristics of Adolescent With Internet Addiction. *Chin J. Clin. Psychol.*, 150-153.

EKLER

EK 1: Demografik Sorular

EK 2: İnternet Bağımlılığı

EK 3: Sosyal Uyum

EK 4: Etik Kurul Karar

EK 1: Demografik Sorular

	Yetenek Alanınız: () Zihinsel Yetenek () Resim () Müzik
	Cinsiyetiniz: () Kız () Erkek
	Sınıfınız: () 5 () 6 () 7 () 8
	Yaşınız:
	Kardeş Sayınız: () Kardeş yok () 1 () 2 () 3 () 4 () 5 ve daha fazla
	Annenizin Eğitim Durumu () İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans () Lisansüstü () Doktora
	Babanızın Eğitim Durumu () İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans () Lisansüstü () Doktora
	İnternet Kullanma Sıklığınız () Günde 1-2 saat () Günde 3-4 saat () Günde 5-6 saat () Günde 7 saat ve üzeri

EK 2: İnternet Bağımlılığı

Soru No	Sorular	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	YOKSUNLUK					
1	İnternet kullanmadığım zaman kendimi gergin/huzursuz hissedirim.					
2	İnternet kullanmak isteyip de kullanmadığım zaman sinirli/öfkeli olurum.					
3	İnternet bağlantısı koparsa ya da yavaşlarsa sinirlenirim/öfkelenirim.					
4	İnternet kullandığım zamanlarda hiç olmadığım kadar mutlu/huzurlu olurum.					
5	Kendimi endişeli ya da sıkıntılı hissettiğim zamanlarda internet kullanmak beni rahatlatır.					
6	Birileri beni internetin başından kaldırırsa sinirlenirim.					
7	Sorunlarımdan kaçmak için internet kullanmaya yönelirim.					
8	İnternete, planladığım zamanda giremezsem sinirlenirim.					
9	Çevremde birileri varken, yalnız kalıp, internete girmeyi isterim.					
10	İnterneti kullanmadığım zamanlarda internete girmek için sabırsızlanırım.					
11	Gittiğim yerlerde internet bağlantısı ararım					

	KONTROL GÜÇLÜĞÜ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	İnternet kullanmamı sınırlamakta ya da kontrol etmekte güçlük çekerim.					
2	Sabah uyandığımda ilk aklıma gelen internete girmek olur.					
3	İnternette her defasında, bir öncekinden daha uzun süre kalmak isterim.					
4	İnternette planladığımdan daha uzun süre kalırım.					
5	İnternet kullanmadığım zamanlarda bile interneti düşünürüm.					
6	İnternette iken acıktığımı, susadığımı hissetmem ya da farkına varmam.					
7	İnternette daha fazla zaman geçirmek için başka planlarımı iptal ederim.					
8	İstediğim zaman internetin başından kalkamam.					
9	Ailem beni çağırsa dahi internetin başından kalkamam.					
10	İnternet kullanabilmek için uykumdan ödün veririm.					

	İŞLEVSELLİKTE BOZULMA	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	İnternet kullanmamdan dolayı ailem ile sorunlar yaşıyorum.					
2	Arkadaşlarım beni çağırrsa dahi internetin başından kalkmam.					
3	İnternet kullanmamdan dolayı başka etkinliklere (spor, sinema, kitap okuma vb. ilgim azalır.					
4	İnternet kullanmamdan dolayı ev/iş/okul sorumluluklarımı yerine getiremem ya da ihmal ederim.					
5	Çevremdekiler internette harcadığım zamandan dolayı şikayet eder.					
6	İnternet kullanmamdan dolayı ailem ile daha az zaman geçiririm.					
7	İnternet kullanmamdan dolayı arkadaşlarım ile daha az zaman geçiririm.					
	SOSYAL İZOLASYON	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	İnternet kullanmamdan dolayı arkadaşlarım ile sorunlar yaşıyorum.					
2	İnternet ortamında edindiğim arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlarıma tercih ederim.					
3	Gerçek yaşamdaki arkadaşlarımla dışarıda görüşmek yerine internette görüşmeyi tercih ederim.					
4	Arkadaşlarımı internetten edinirim.					
5	İnternet benim en iyi arkadaşımıdır.					
6	İnternetsiz bir yaşam bana anlamsız/boş gelir.					
7	İnternet kullanmamdan dolayı yüz yüze iletişimde zorluk yaşıyorum.					

EK 3: Sosyal Uyum

SORULAR		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1	Arkadaşlarım beni sever.					
2	Evde kendimi rahat ifade ederim.					
3	Ailemdaki kişilerle iyi geçinirim.					
4	Okula giriş çıkış saatlerine uyarım.					
5	Eşyalarımı arkadaşlarımla paylaşıyorum.					
6	Ailem beni sever.					
7	Okulda kendimden küçük çocuklara sevgi gösteririm.					
8	Aile içinde ev işlerine isteyerek yardımcı olurum.					
9	Evde yaptığım hataları kabul ederim.					
10	Arkadaşlarım bana güvenir.					
11	Dışarı çıkacağım zaman ailemden izin alırım.					
12	Dersle ilgili etkinliklerde grup çalışmalarına katılırım.					
13	Okul arkadaşlarımla iyi geçinirim.					
14	Evdeki kurallara uyarım.					
15	Okula isteyerek giderim.					
16	Teneffüslerde arkadaşlarımla birlikte zaman geçiririm.					
17	Okula gelirken kişisel temizliğime dikkat ederim.					
18	Aile içinde bana verilen görevleri yerine getiririm.					
19	Ders yapılırken sınıf içinde dolaşmam.					
20	Evde ders çalıştığım yeri düzenli tutarım.					
21	Arkadaşlarımla düşüncelerime değer veririm.					

22	Arkadaşlarımın özel günlerini kutlarım.					
23	Sınıf kurallarına uymayan arkadaşlarımı uyarırım.					
24	Arkadaşlarıma kızdığımda düşüncelerimi sakince söylerim.					
25	Arkadaşlarımla oyun oynarken oyun kurallarına uyarım.					
26	Aile içinde yaşadığım sorunları uygun şekilde çözerim.					
27	Okulda düzenlenen etkinliklere katılırım.					
28	Okul yönetiminin uygun gördüğü kıyafetleri giyinirim.					
29	Oyunlara katılması istenen biriyim.					
30	Okuldaki eşyaları dikkatli bir şekilde kullanırım.					
31	Okuldaki kuralların niçin konulduğunu bilirim.					
32	Ailemi üzecek davranışlardan uzak dururum.					
33	Sorunlarımı ailemle paylaşıyorum.					
34	Öğretmenlerim bana güvenir.					
35	Arkadaşlarıma onları sevdiğimi söylerim.					
36	Aile içinde alınan kararlarda düşüncelerim alınır.					
37	Arkadaşlarım benden yardım istediğinde onlara yardım ederim.					
38	Arkadaşlarımla oyun oynarım.					
39	Birçok arkadaşım var.					
40	Ailemle birlikte olmak bana mutluluk verir.					
41	Ödevlerimi zamanında yaparım.					
42	Ailemin bütçesine uygun şekilde harcama yaparım.					
43	Aileme karşı sorumluluklarımı yerine getiririm.					

44	Üzüntülerimi ve mutluluklarımı arkadaşlarımla paylaşıyorum.					
45	Kavga eden arkadaşlarımı ayırırım.					
46	Okul kurallarına uyarım.					
47	Eve gelen misafirlere önem veririm.					
48	Arkadaşlarımla birlikte olmak bana mutluluk verir.					
49	Kendimi ailemin bir parçası olarak görürüm.					
50	Arkadaşlarımla haklarına saygı gösteririm.					
51	Okulda örnek alınacak davranışlar sergilerim.					
52	Arkadaşlarıma yalan söylemem.					
53	Aile büyüklerime karşı saygılı davranırım.					
54	Arkadaşlarımla sorun yaşadığımda onlara küsmem.					
55	Evdeki eşyaları dikkatli kullanırım.					

EK 4: Etik Kurul Karar

T.C.
İSTANBUL AYVANSARAY ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜK

Sayı : E-31675095-100-2100003635
Konu : Etik Kurul Raporu Hk. (Levent
Hilmi TÜRKER)

31.03.2021

Sayın Araştırmacı Levent Hilmi TÜRKER

“Ortaokul Düzeyindeki Özel Yetenekli Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı ile Sosyal Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu çalışmanız 23.03.2021 tarih 2021/02 sayılı Akademik Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunda görüşülmüş olup; Akademik Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu üyelerinin değerlendirmesi sonucunda söz konusu çalışmanın etik ilkelere uygun olduğuna karar verilmiştir.

Prof. Dr. Barış BULUNMAZ
Rektör Yardımcısı

Ayvansaray Caddesi, No:45, 34087, Balat - İstanbul
Tel: 4447696 Faks: +90 212 6214503
E-Posta: info@ayvansaray.edu.tr Elektronik Ağ: www.ayvansaray.edu.tr

Bilgi: Medine Buse YILMAZ
Yazı İşleri Birim Müdürü
Tel: 4447696 Dahili: 508

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanununa göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama adresi: <https://ebys.ayvansaray.edu.tr/BelgeDogrulama> - Doğrulama kodu: E482DD2

ÖZGEÇMİŞ

İlköğretim ve lise öğreniminden sonra 2009 yılında Pamukkale Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. Halen Anadolu Üniversitesi işletme lisans ve İstanbul Ayvansaray Üniversitesi Psikoloji lisansüstü eğitimine devam etmektedir.

2011 yılında Şanlıurfa ilinde öğretmen olarak göreve başladı. 2015-2019 yılları arasında İstanbul ili Başakşehir ilçesinde görev yaptı. Bu süre zarfında özel yetenekli öğrencilerin eğitimi konusunda İstanbul ilinde öğretmen eğitimleri verdi. 2019 yılında özel yetenekli öğrencilerin öğrenim gördüğü Bilim ve Sanat Merkezi'nde yönetici olarak göreve başlayan Levent Hilmi TÜRKER, halen aktif olarak görevine devam etmektedir.